

Årsredovisning för Österåkers kommun

Gällande bokföringsår 2018

Version: utskick KS

Innehållsförteckning

Kommunstyrelsens ordförande har ordet	3
Förvaltningsberättelse	4
Finansiell analys	13
Koncernöversikt.....	18
Miljöredovisning.....	20
Barnbokslut	27
Personalredovisning	32
Driftsredovisning, central nivå	35
Driftsredovisning, nämndnivå.....	36
Investeringsredovisning	37
Exploateringsredovisning	37
Verksamhetsberättelse kommunfullmäktige	38
Verksamhetsberättelse kommunstyrelsen.....	40
Verksamhetsberättelse kultur- och fritidsnämnden	42
Verksamhetsberättelse skolnämnden.....	44
Verksamhetsberättelse vård- och omsorgsnämnden	46
Verksamhetsberättelse byggnadsnämnden.....	48
Verksamhetsberättelse miljö- och hälsoskyddsnämnden	50
Verksamhetsberättelse socialnämnden	52
Verksamhetsberättelse produktionsstyrelsen.....	54
Verksamhetsberättelse Armada-koncernen	56
Verksamhetsberättelse Roslagsvatten-koncernen.....	58
Resultaträkning	60
Balansräkning.....	61
Finansieringsanalys	62
Noter.....	63
Redovisningsprinciper.....	68

Kommunstyrelsens ordförande har ordet

Kompletteras inför KF

Michaela Fletcher (M)
Kommunstyrelsens ordförande

Förvaltningsberättelse

OMVÄRLDSFAKTORER

Bruttonationalprodukten (BNP) i Sverige har under 2018 vuxit något lägre än 2017. Inbromsning av skatteunderlagstillväxten som började 2017 har fortsatt under 2018. Det förklaras framförallt av att sysselsättningen har ökat allt långsammare. Regeringen fastställde uppräkningsfaktorerna för 2017 och 2018 till 4,8 procent respektive 3,4 procent i budgetpropositionen för år 2018. Slutligt utfall för 2017 blev 4,49 procent och SKL:s prognos i december 2018 visade på en ökning av skatteunderlaget med 3,6 procent för 2018. Med den bedömningen uppgick rekommenderad uppbokning i bokslut 2018 till –61 kronor per invånare.

Resursutnyttjandet i Sverige är ännu högt. Styrkan i svensk ekonomi kommer därför att bestå en tid, speciellt på arbetsmarknaden. Trots en längre period av stark konjunktur, där 2018 utgjorde toppen på högkonjunkturen, är både konsumentprisinflationen och löneökningstakten ännu relativt låga.

Österåkers kommun har en stark ekonomi och bra utgångspunkt som underlättar genomförandet av Kommunfullmäktiges fastställda inriktningsmål och dess indikatorer, i enlighet med modellen ”Mål och resultatstyrning”. Utvecklingen av skatteunderlaget för 2018 bedöms bli ungefär på samma nivå som kommunen räknade med i budgetförutsättningarna inför 2018. Prognosen för kommunens skatteintäkter visar en positiv avvikelse om drygt 5 mnkr jämfört med vad som budgeterats. Kommunal utjämning för 2018 visar en positiv avvikelse om drygt 14 mnkr jämfört med vad som budgeterats. Detta förklaras i första hand av statsbidrag från boverket och att utveckling av skattekraften under 2018 beräknats svagare enligt SCB:s bedömning jämfört med i budgetförutsättningarna för 2018.

Befolkning

I Stockholms län ökade befolkningen med knappt 1,6 % och i riket med knappt 1,1 %. Österåkers kommun är en kommun i tillväxt. Befolkningen uppgick till 44 831 personer per 2018-12-31, en ökning med 701 personer eller 1,6 % jämfört med föregående årsskifte. Det är i första hand antal invånare 20-64 år som ökat i kommunen.

Andelen äldre över 65 år har ökat i Österåker under de senaste åren, 198 personer under 2018 varav 154 personer över 80 år. Drygt 18 % av befolkningen är nu över 65 år.

Drygt 82 % av befolkningsökningen beror på flyttningsnettot.

Arbetslöshet

Arbetslösheten för befolkningen i Österåker uppgick i december till 1,8 %, vilket är samma nivå som december 2017. Öppet arbetslösa personer mellan 18-24 år är 1,6 %, vilket är

samma nivå som 2017. Österåker är dock bland de kommuner i riket som har lägst arbetslöshet.

Arbete och sysselsättning

Av kommunens invånare i åldersgruppen 16 år och äldre var 22 370 personer förvärvsarbetsande under 2017, av dessa arbetade drygt 65 procent utanför kommunen, framförallt i Stockholm och i Täby. Inom Österåkers kommun var 11 005 personer sysselsatta, av dessa bor 3 004 personer utanför kommunen, främst i Stockholm, Norrtälje och Täby.

SKATTEKRAFTEN

Kommunens skattekraft är för taxeringsår 2018 113,3 % av riksgenomsnittet, vilken innebär en ökning med 0,3 procentenhet. Detta medför att kommunen får bidrag från inkomstutjämnningen, då kommunerna garanteras ett skatteunderlag per invånare på 115 % av riksgenomsnittet.

KOMMUNENS UTVECKLING

Österåkers expansion har präglat många av kommunens verksamheter även under 2018. Åkersbergas omvandling till modern stad med småstadskaraktär har fortsatt med stadsmässig utveckling i tätortens centrala delar.

Behovet av långsiktig strategisk planering avseende mark- och vattenanvändning är stort och ökar i takt med en expansiv utveckling. Utbyggnadstakt och prioriteringsordning av projekt anges bland annat i översiktsplanen, fördjupningar av översiktsplanen, bostadsförsörjningsplanen, bostadsbyggnadsprognoser samt i förslag till ny VA-plan.

Kommunen står inför många utmaningar knutna till tillväxten. Inom verksamheter där det finns flera olika utövare, vilket omsättningsmässigt är den större delen, tenderar utbudet att öka när efterfrågan går upp. Andelen verksamhet som utförs i kommunal regi respektive privat regi varierar mellan verksamhetsgrenarna.

Då verksamhet i privat regi ersätts med peng efter prestation läggs ansvaret för att driva verksamheten på ett ekonomiskt försvarbart sätt över på den enskilda utövaren. Detta innebär att ju högre andel av verksamheten som bedrivs i privat regi, ju lägre ekonomisk risk utsätts kommunen för.

SVERIGEFÖRHANDLINGEN

Österåkers kommun tecknade 2017 avtal med Stockholms läns landsting och övriga deltagande kommuner om att medverka i Sverigeförhandlingen. Under våren 2018 fattade regeringen beslut om Nationell infrastrukturplan 2018-2029 där Sverigeförhandlingens

storstadsavtal ingick. För Österåkers kommun medför Sverigeförhandlingen att Roslagsbanan byggs ut till T-centralen via Odenplan. Projektstart planeras till 2026, men kan tidigareläggas om överenskommelse träffas med berörd kommun. Kommunen förbinder sig att medverka till att totalt 7020 bostäder byggs ut fram till och med 2035.

Kommunen har under 2018 antagit principer för värdeåterföring Sverigeförhandlingen. Principerna går kortfattat ut på att exploatörerna ger ett bidrag till kommunen främst kopplat till närhet till station och tidpunkt för exploaterings genomförande. Kommunen kommer att ha full täckning för sitt bidrag till Sverigeförhandlingen genom värdeåterföring enligt de antagna principerna. Under 2019 kommer de första planeringsavtalen träffas med principerna för värdeåterföring som grund. Åtagandet mellan kommun och exploatör fastställs i exploateringsavtalet i samband med att den aktuella detaljplanen vinner laga kraft.

NY ÖVERSIKTSPLAN

Österåkers kommun antog sin nya översiktsplan 2018 och den vann laga kraft i juni samma år. I början av året var planen på utställning för en sista möjlighet att tycka till om den innan antagande. Arbetet med översiktsplanen har förankrats väl bland kommunens politiker och tjänstemän. Vidare har dialogen med medborgare varit bred. Riktade workshops med skolor och näringslivet har genomförts.

Översiktsplanen syftar till att beskriva utvecklingen i kommunen fram till 2040 med utblick till 2060. Här beskrivs bland annat kommunens viljeinriktning gällande bebyggelse, transporter och grönstruktur. Efter antagandet av översiktsplanen har arbetet fortsatt med att ta fram ett program för genomförandet av planen.

STORA PROJEKT PÅ GÅNG I KOMMUNEN

Även under 2018 har en mängd större projekt hanterats i olika stadier som kommer få stor effekt på samhällsutvecklingen framöver. I vissa fall har förstudier beslutats genomföras, i andra har formell beställning på byggnation lagts och för ytterligare några börjar resultat att synas.

Byggnation av friidrottsarenan, som påbörjades under 2016, har färdigställts under 2018.

Några av de detaljplaner som vunnit laga kraft under året gäller Multihallen, Båthamnsvägens ersättning samt Nya Skåvsjöholmsvägen. Detaljplan för Näsängen har antagits. Ett av målen är att antal bostäder i antagna detaljplaner ska uppfylla minst bostadsförsörjningsplanens mål, det vill säga 900 bostäder per 3-årsperiod.

I samband med att kommunen växer ökar även kraven på detaljplaneläggning för att möjliggöra bl a önskade satsningar skolor och förskolor. För närvarande pågår arbete med 11 detaljplaner som möjliggör skol- eller förskoleändamål, i huvudsak lokaliserade i de centrala och västra delarna av kommunen.

Inom Åkersberga stationsområde har markarbeten utförts och under 2019 fortsätter projektet med byggnationer på stationsområdet.

Planeringen för Kanalstaden och framtagandet av hållbarhetsprogram pågår. För att möjliggöra för en fortsatt etappvis utveckling av Östra Kanalstaden har ett samrådsförslag som möjliggör en ny skola i området tagits fram. Planförslaget har varit på samråd.

Stora mark- och exploateringsprojekt pågår inom exempelvis Östra Kanalstaden etapp 2, Näsängen, Kanalstaden och Åkersberga centrum. I Täljöviken samt Valsjöskogen har slutbesiktning genomförts och kommunen har tagit över anläggningar inom vissa etapper under 2018.

FRAMÅTBlick

Österåkers kommun förväntas fortsätta växa både befolkningsmässigt och samhällsmässigt. Detta ställer höga krav på den kommunala organisationen. För att på ett bra sätt, ur medborgarens perspektiv, kunna möta de ökade kraven behöver kommunen vara förberedd. Detta sker på olika sätt. Ett exempel är den under året beslutade översiktsplanen. Den ligger till grund för kommande beslut kring markanvändning och upprättande av framtida detaljplaner. Den långsiktiga ekonomiska planeringen (LEP) ger prognoser om antal barn, elever, brukare, äldre mm som kommer behöva nyttja de kommunala tjänsterna framöver, så att utbudet kan möta efterfrågan. Att en allt större andel invånare kommer vara äldre ställer ökade krav på effektivitet i de kommunalt finansierade verksamheterna. Österåkers kommun har en god beredskap i och med att dessa utmaningar är uppmärksammade i ett tidigt skede och att strukturer finns på plats för att möta dem.

STYRNING OCH UPPFÖLJNING

Kommunen antog i maj 2017 en modell för mål- och resultatstyrning. Resultatstyrning syftar till att förflytta fokus på perspektivet i målstyrningen från resurser och aktiviteter till vilka resultat/effekter som uppnås i verksamheternas service till brukaren. Detta innebär att resultatet följs upp ur brukar/medborgarperspektiv. Styr- och uppföljningssystemet utvecklas genom att fokusera på hur man använder resurser och hur man kan utveckla verksamheten via uppföljning och analys. Under 2018 fortsatte implementeringen av Stratsys, ett kommunledningssystem med syfte att underlätta mål- och resultatstyrningen, i alla verksamheter. Detta kommer få positiv effekt på mål- och resultatstyrningen när genomförda aktiviteter kan kopplas till övergripande politiska målsättningar. Ett bättre underlag kommer då att erhållas till bedömningen av graden av måluppfyllelse för respektive fastlagt mål.

Under 2018 fattades också beslutet att börja nyttja ekonomisystemets prognosmodul i syfte att stärka prognossäkerheten samt öka transparensen i prognosprocesserna. Systemet har satts upp och är redo att börja användas vid de ekonomiska uppföljningarna 2019.

MÅL OCH MÅLUPPFYLLELSE

Kommunfullmäktiga har fattat beslut om sju inriktningsmål för 2018 som ska leda till att Österåker når visionen:

- Invånarna skall uppleva en professionell service av hög kvalitet och ett gott bemötande för all kommunal service.
- Ekonomi i balans
- Österåker skall vara bästa skolkommun i länet
- Österåker skall erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och funktionshindrade
- Österåker skall ha en trygg miljö
- Österåker skall utveckla ett långsiktigt hållbart samhälle där goda förutsättningar ges för människa, miljö o natur att samverka.
- Stark och balanserad tillväxt

För att kunna mäta hur väl nämnderna lever upp till inriktningsmålen har ett antal indikatorer fastställts för 2018:

- Nöjdhetsindex (NKI) i Stockholm Business Alliance undersökning
- Helhetsintryck av telefonkontakt med kommunen, KKIK
- Svarstid på mail till kommunen, KKIK
- Fortsatt god ekonomisk hushållning och ekonomi i balans.
- Andel elever med behörighet till gymnasium, lärarnas behörighet, minst godkänd i alla ämnen samt föräldrarnas nöjdhet inom förskoleverksamhet
- NKI hemtjänst och äldreboende samt brukarenkäter inom funktionshinder
- Trygghets frågor i brukarundersökning och trygghetsindex för unga
- Miljöräkning enligt Aktuell hållbarhets ranking
- Antal bostäder och arbetsplatser

Måluppfyllelse

Nämndernas målarbete har succesivt förbättrats under de senaste åren och under 2018 utvecklats ytterligare. Utvecklingsarbetet med framtagandet och implementeringen av mål- och resultatstyrningsmodellen har inneburit att nämnderna har ett bättre fokus på att redovisa resultatet av sina prestationer och sammantaget uppnår nämnderna god måluppfyllelse 2018.

Det första inriktningsmålet ”Invånarna ska uppleva en professionell service av högsta kvalitet och ett gott bemötande i all kommunal service” lyckas nämnderna väl med. Kultur- och fritidsnämnden har flest resultatmål inom området, sex stycken, så som bibliotekens tillgänglighet, antal kulturarrangemang och NKI-mätning gällande upplevelsen av idrottsanläggningar. Samtliga av nämndens mål inom området uppfylldes. Vård- och omsorgsnämnden och Socialmännen uppvisar också goda resultat inom området med minskad personalomsättning och införandet av ny e-tjänst för klienter.

Det andra inriktningsmålet är ”Ekonomi i balans” och som helhet visar kommunen ett positivt resultat. Fyra nämnder redovisar en negativ avvikelse mot budget. Produktionsstyrelsen redovisar ett underskott på 23,4 mnkr. Socialnämnden, Vård- och omsorgsnämnden och Skolnämnden har tillsammans ett underskott på 21,3 mnkr. Åtgärder har tagits inför 2019 för att hålla en budget i balans och förbättra prognossäkerheten. Övriga nämnder har tillsammans en positiv avvikelse med 7,1 mnkr mot budget.

Det tredje inriktningsmålet ”Österåker ska vara bästa skolkommun i länet” rör framförallt Skolnämnden och Produktionsstyrelsen. Målnivåerna är högt satta, vilket speglar det statliga uppdraget att alla elever ska nå godkända betyg. Även om kommunen inte når alla de uppsatta målen, så står sig Österåker väl vid jämförelsen med andra kommuner i landet. I en jämförelse av betyg och resultat i nationella prov som genomförts av SKL ligger Österåker på en 28 plats av 290 kommuner i landet. Även de mätningar som görs gällande barns, vårdnadshavares och elevers nöjdhet och trygghet i förskola/skola visar på goda resultat.

En utmaning som kommunen står inför är svårigheten att rekrytera behöriga pedagoger. Kommunen har en lägre andel behöriga lärare/förskollärare än genomsnittet i länet. Förklaringar kan vara det geografiska läget och hög konkurrens i länet. Åtgärder har vidtagits för att säkra kompetensförsörjningen framöver genom att starta en utbildning för barnskötare till förskollärare tillsammans med Uppsala universitet, samt utöka den verksamhetsförlagda utbildningen i kommunen. Under 2018 har ett samverkansprojekt mellan Socialnämnden, Vård- och omsorgsnämnden och Skolnämnden startats för att öka skolnärvaron och stötta elever med problematisk skolfrånvaro. Projektet har hittills varit framgångsrikt och samtliga elever som har ingått i projektet är tillbaka i skolan.

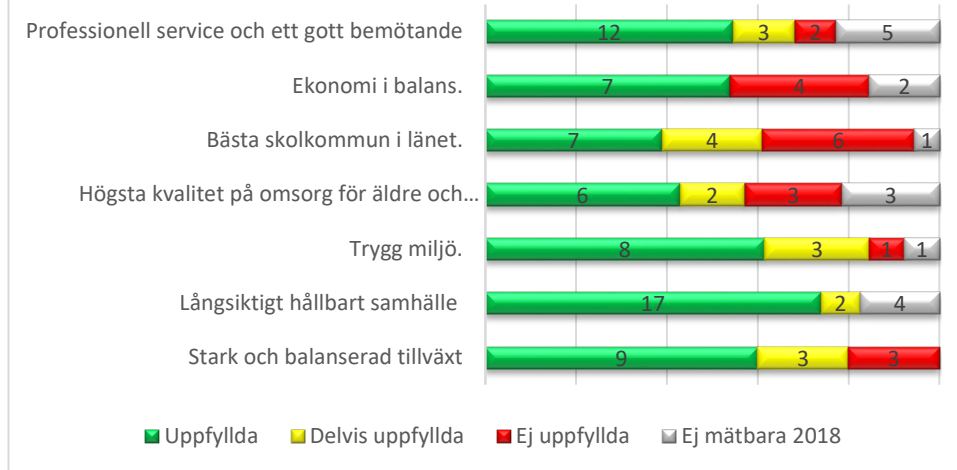
Det fjärde inriktningsmålet ”Österåker ska erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och funktionshindrade” rör främst Vård- och omsorgsnämndens och Produktionsstyrelsens verksamheter. Målen som handlar om brukarnas nöjdhet inom hemtjänst, äldreboende och funktionshinder nås i alla fall utom ett och kvalitén upplevs generellt som god av de som omfattas av tjänsterna.

Det femte inriktningsmålet ”Österåker ska ha en trygg miljö” är i stort sett uppfyllt. Exempel på områden där kommunen nått målen är god krisberedskap, andelen anställda inom socialförvaltningen som har grundutbildning inom våld och Trygghetsindex för unga i åk 8. Tre mål är på god väg att uppnås: andelen barn och elever som är trygga på sin skola, upplevd trygghet på fritidsgårdarna, samt familjer med barn som tackat ja till insats från socialtjänsten vid våld i nära relation och ett mål återstår: andelen utförda trafiksäkerhetsåtgärder.

Inriktningsmål sex och sju ”Österåker ska utveckla ett långsiktigt hållbart samhälle, där goda förutsättningar ges för människa, miljö och natur att samverka” och ”Stark och balanserad tillväxt” väger tungt framförallt inom Miljö- och hälsoskyddsnämnden och Byggnadsnämndens verksamhetsområden, men även de andra nämnderna redovisar god måluppfyllelse inom området. Exempelvis innehåller samtliga av Socialnämndens nya avtal kommunens miljökrav och samtliga förskolor har en handlingsplan för hur farliga ämnen kan fasas ut för en giftfri förskola.

Inom miljöområdet har mycket skett under 2018. Kommunfullmäktige tog under våren en ny översiktsplan för Österåker *Stad, skärgård och landsbygd – Översiktsplan för Österåkers kommun 2040*, som pekar ut riktningen för hur framtidens Österåker ska växa fram. Mycket fokus ligger på hållbarhet ur såväl ekologiskt, som ekonomiskt och socialt perspektiv. Kommunen blev också utvald att delta i projektet *Glokala Sverige*, som handlar om Agenda 2030, tillsammans med 90 andra kommuner och regioner.

Måluppfyllelse 2018

Finansiella mål

God ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv innebär att kommunens medborgare får ut så mycket som möjligt för sina skattemedel och utifrån ett finansiellt perspektiv innebär det att morgondagens kommuninvånare kan försäkras samma servicenivå som dagens invånare utan att skattenivån höjs. För att kunna styra kommunens verksamhet ur ett finansiellt perspektiv krävs att finansiella mål sätts som i sin tur ska stödja kommunens verksamhetsplan. De finansiella målen som beslutats i budget 2018 är;

- Nettokostnadsandelen ska högst motsvara 99 % av skatt och bidrag som utgiftstak
- Kommunens utdebitering ska hållas så låg som möjligt under mandatperioden
- Kostnadsutvecklingen per invånare ska inte överstiga 3 % i snitt under mandatperioden
- Investeringsvolym som överstiger årets avskrivningar ska finansieras med årets resultat
- Årets resultat som överstiger 2 % av eget kapital ska reserveras för kommande pensionskostnader, i balansräkningen under posten eget kapital

Kostnadsutveckling per invånare under 2018 har varit högre än 3 %, men under mandatperioden 2014-2018 landar den under 3 % i snitt och därmed har målet uppfyllts.

Österåker har sänkt skattesatsen med 130 öre under mandatperioden 2014-2018 och behållit god ekonomisk hushållning. Därmed har kommunen uppfyllt målet ”Kommunens utdebitering ska hållas så låg som möjligt under mandatperioden”.

Nettokostnadsandelen under 2018 har varit 99,8 %. Senare under år 2018 har Kommunfullmäktige beslutat om att avsätta 10,0 mnkr för Sverigeförhandlingen och därmed justerat ned årets budgeterade överskott för 2018 med motsvarande belopp. Detta har i sin tur påverkat kommunens nettokostnadsandel. Årets resultat för 2018 är positivt dvs kommunens kostnader understiger intäkterna och därmed har balanskravet uppfyllts.

Nettoinvesteringarna överstiger avskrivningarna med drygt 29 mnkr och finansieras dels av årets resultat och dels via kommunens egna medel. Ingen upplåning har förekommit under

2018 och kommunens likvida medel vid bokslutet 2018 har minskat med drygt 6 mnkr jämfört med 2017.

INVESTERINGSVERKSAMHETEN

Under 2018 har kommunen investerat brutto 123,8 mnkr. Dessutom har 17,4 mnkr erhållits i olika investeringsbidrag, vilket ger nettoinvesteringar om 106,4mnkr. Detta ska jämföras med nettoinvesteringsramen om 107,2 mnkr.

Förutom investeringar i inventarier om 4,8 mnkr inom produktionsstyrelsen och 1,9 mnkr inom kommunstyrelsens kontor, så avser resterande investeringar samhällsbyggnadsförvaltningen.

Stora investeringar har gjorts inom kategorin reinvestering gator och vägar med netto 28,2 mnkr. Inom denna kategori är projekten Margretelundsvägen, 5,4 mnkr samt åtgärder vid skolor (Ljusterö skola och Sjökarbyskolan) 5,9 mnkr störst. Vidare kan nämnas underhåll av broar och tunnlar med ett utfall på 4,3 mnkr.

18,3 mnkr har investerats i kategorin attraktiv offentlig plats & skärgård. Stora enskilda projekt inom denna kategori är Hantverksvägen, bollplan, Murkelvägen lekplats samt trygghetsåtgärder –effektbelysning totalt för dessa är ett utfall om 12,0 mnkr.

Inom stadsutveckling/trafikplan har netto 46,2 mnkr investerats. Inom denna kategori har projektet järnvägsbro Rallarvägen förbrukat investeringsmedel om netto 22,1 mnkr.

Gång- och cykelvägar har förbrukat 10,0 mnkr och beläggningsåtgärder 5,6 mnkr. Investering i omvandlingsområden har skett med 1,2 mnkr och kultur- och fritidsinvesteringar med 6,4 mnkr.

BUDGETAVRÄKNING

Nämndernas samlade resultat med nettokostnader om 2.128,0 mnkr innebär ett underskott mot nämndernas budgetramar med 38,5 mnkr. Kommunfullmäktige (-0,8 mnkr), Skolnämnden (-9, 1 mnkr), Vård- och omsorgsnämnden (-3,7 mnkr), Socialnämnden (-8,5 mnkr) samt Produktionsstyrelsen (-23,4 mnkr) visade på underskott. Kommunstyrelsen (1,1 mnkr), Kultur och fritidsnämnden (1,3 mnkr), Byggnadsnämnden (3,2 mnkr) samt Miljö- och hälsoskydds-nämnden (1,4 mnkr) redovisar överskott. Det ekonomiska utfallet på respektive nämnd kommenteras i verksamhetsberättelserna från sidan 38 och framåt.

Verksamhetskostnader bokförda på central nivå visade underskott mot budget om -16,7 mnkr. Främsta orsaken är regleringspost pensioner -8,9 mnkr, lokaler -3,5 mnkr samt Sverigeförhandlingen -10,0 mnkr.

Kommunens finansiella poster inklusive skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämningsystem översteg budget med +37,8 mnkr, främst på grund av finansiella intäkter och statsbidrag

ÅRETS RESULTAT

Årets resultat uppgår till 3,9 mnkr, det vill säga 18,1 mnkr sämre än budgeterat. Enligt kommunfullmäktiges beslut ska den del av årets resultat som överstiger 2 % av eget kapital reserveras för pensionsskulden. Ingen reservation kommer därmed att ske i årets bokslut.

Balanskravsutredning

Årets resultat enligt Resultaträkningen	3 941
- reducereing av samtliga realisationsvinster	-
+ justering för reavinster enligt undantagsmöjlighet	-
+ justering för reaförluster enligt undantagsmöjlighet	-
+ orealiserade förluster i värdepapper	12 417
- justering för återföring av orealiserade förluster i värdepapper	-
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	16 358
- reservering av medel till resultatutjämningsreserv (RUR)	-
+ användning av medel från resultatutjämningsreserv (RUR)	-
Årets balanskravsresultat	16 358
Balanskravsunderskott från tidigare år	-
Balanskravsresultat att återställa	-

Efter de justeringar som behövs göras för att erhålla årets balanskravsresultat är kommunens resultat positivt. Kommunen har dessutom inte några negativa resultat sedan tidigare år som behöver återställas. Därmed uppfyller kommunen balanskravet även för 2018.

Finansiell analys

Syftet med den finansiella analysen är att lyfta fram och identifiera kommunens ekonomiska förutsättningar. Nedanstående beskrivning, enligt RK-modellen, identifierar finansiella problem för att klargöra den ekonomiska hushållningen. Fokus läggs på trender och ett helhetsperspektiv.

RESULTAT OCH KAPACITET

Bild 1 till 7 kartlägger:

- Balansen mellan intäkter och kostnader
- Kapaciteten att möta finansiella svårigheter på lång sikt.

Bild 1 Nämndernas budgetavvikelser

mnr	2014	2015	2016	2017	2018
Produktionsstyrelsen	-1,1	-5,0	-9,7	-11,4	-23,4
Kommunfullmäktige	-0,5	-0,1	-0,4	0,2	-0,8
Kommunstyrelse	1,8	2,5	10,6	4,6	1,1
Kultur- och fritidsnämnd	-	-0,8	0,2	0,8	1,3
Kultur- och utbildningsnämnd	0,2	-	-	-	-
Skolnämnd	-	-2,2	7,3	0,0	-9,1
Vård- och omsorgsnämnd	-3,4	-9,7	2,0	3,7	-3,7
Byggnadsnämnden	0,1	3,4	5,4	6,5	3,2
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	0,0	0,1	0,5	0,4	1,4
Socialnämnd	4,1	3,2	3,9	3,8	-8,5
	1,3	-8,5	19,6	8,7	-38,5

En grundläggande förutsättning för att uppnå god ekonomisk hushållning är att kommunens nämnder bedriver verksamheten inom ramarna för den tilldelade budgeten.

Årets resultat innebär ett negativt utfall gentemot budget. Vid underskott ges nämnderna i uppdrag att utarbeta åtgärdsplaner i samband med månadsuppföljningarna. Samtliga nämnder med underskott har inför budget 2019 påbörjat åtgärder för att komma i balans.

Bild 2 Olika kostnaders andel av skatteintäkter och generella statsbidrag (nettokostnadsandel)

%	2014	2015	2016	2017	2018
Verksamhetens nettokostnadsandel	94,0	94,8	95,8	91,9	99,6
Avskrivning (andel)	1,9	1,9	1,9	1,9	1,8
Finansnetto (andel)	-0,9	-0,6	-0,9	-0,7	-1,7
	95,1	96,1	96,7	93,1	99,8

Av bild 2 framgår att verksamheten exkl. avskrivningar och finansnetto tog i anspråk 99,8 % av skatteintäkter och generella statsbidrag under 2018. Avskrivningarnas andel var 1,8 % och finansnettots -1,7 %. Den totala nettokostnadsandelen om 99,8 % innebär att resultatet är positivt och uppgår till 0,2 % av skatteintäkterna. Ett av kommunens finansiella mål är att nettokostnadsandelen ska vara maximalt 99 %, vilket inte uppfylls för 2018.

Bild 3 Investeringsvolym och självfinansieringsgrad

% / mnkr	2014	2015	2016	2017	2018
Nettoinvesteringar	81,4	95,0	77,2	121,2	106,4
i % av nettokostnad	4,6%	5,1%	3,9%	6,2%	5,0%
Avskrivning/nettoinvest	43%	40%	50%	34%	37%

Trots att trenden i investeringsvolymen är ökande har samtliga av årets investeringar finansierats av egna medel. Ett av kommunens finansiella mål säger att den del av årets investeringar som överstiger årets avskrivningar ska finansieras med årets resultat. För 2018 är nettoinvesteringsvolymen 106,4 mnkr och årets avskrivningar 39,1 mnkr. Den andel av investeringarna som överstiger avskrivningarna täcks inte av resultatet som uppgår till 3,9 mnkr, vilket innebär att målet inte är uppfyllt.

Bild 4 Årets resultat

mnkr	2014	2015	2016	2017	2018
Årets resultat	92,6	76,8	66,9	147,8	3,9
Resultat före extraordinära poster	92,6	76,8	66,9	147,8	3,9
Resultat exkl realisationsvinster	92,6	76,8	47,7	140,8	3,9

Årets resultat uppgår till 3,9 mnkr att jämföra med budgeterat överskott om 22,0 mnkr. Avvikelsen utgörs av verksamhetskostnader för nämnderna om -38,5 mnkr, budgetposter för oförutsedda händelser m.m. -0,7 mnkr, kostnader för pensionsskuld -8,9 mnkr, periodisering av bidrag för Roslagsbanans utbyggnad -10,0 mnkr samt övriga centrala verksamhetsposter +3,0 mnkr.

De finansiella posterna avviker från budget med +19,3 mnkr för skatteintäkter och statsbidrag och med +18,5 mnkr för de finansiella posterna. Kommunens resultat är positivt, vilket är i enlighet med balanskravet.

Bild 5 Soliditet

% / mnkr	2014	2015	2016	2017	2018
Soliditet	67,6%	64,7%	61,2%	62,7%	51,3%
- inklusive pensioner inom linjen	14,4%	18,5%	21,3%	27,7%	23,2%
Tillgångsförändring	123	176	202	191	458
Förändring av eget kapital	90,3	71,8	66,9	147,8	3,9

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella utrymme. Den visar hur stor del av kommunens tillgångar som har finansierats med det egna kapitalet. Soliditeten exklusive pensionsåtaganden inom linjen uppgår för 2018 till 51,3 %. Den faktiska soliditeten,

inklusive pensionsåtaganden, uppgår till 23,2 %. I och med 2012 års resultat blev kommunens egna kapital, inklusive pensionsåtaganden, positivt.

Bild 6 Skuldsättningsgrad

%	2014	2015	2016	2017	2018
Total skuldsättningsgrad	32%	35%	39%	37%	49%
varav avsättningsgrad	9%	9%	9%	9%	25%
varav kortfristig skuldsättningsgrad	21%	23%	25%	24%	20%
varav långfristig skuldsättningsgrad	2%	4%	5%	5%	4%

Skuldsättningsgraden visar hur stor del av tillgångarna som har finansierats med främmande kapital. Långfristiga skulder består till 94 % av periodiserade investeringsbidrag. Kommunens banklån amorterades i sin helhet 2010, därefter har kommunen inte haft några långsiktiga lån till banker eller kreditinstitut.

Bild 7 Kommunens intäkter

mnr	2014	2015	2016	2017	2018
Verksamhetsintäkter	304	335	441	462	396
Skatteintäkter	1713	1806	1855	1894	1911
Skatteuttag (%)	18,65	18,65	18,17	17,75	17,35

En viktig del vid bedömning av kommunens finansiella kapacitet är vilken potentiell möjlighet kommunen har att påverka sina intäkter. Denna kapacitet ökar ju lägre skattesatsen är. Inför 2018 sänktes skattesatsen ytterligare med 40 öre.

RISK OCH KONTROLL

Bild 8 - 12 kartlägger:

- Risker som kan påverka kommunens resultat och kapacitet
- Kontrollen över den ekonomiska utvecklingen.

Bild 8 Likviditet ur ett riskperspektiv

% / mnr	2014	2015	2016	2017	2018
Balanslikviditet	259%	241%	215%	220%	213%
Rörelsekapital	491	517	529	575	560

Ett positivt rörelsekapital anger att omsättningstillgångarna överstiger kortfristiga skulder, 2018 med 560 mnr.

När det gäller risk ur ett kortsiktigt perspektiv är dessutom betalberedskapen i form av likviditet en viktig komponent. Kommunens likviditet är mycket god. Under 2017 placerades ytterligare 100 mnr av överlikviditeten i kortfristiga värdepapper. Sedan tidigare har 300 mnr placerats med samma syfte samt 130 mnr med avsikt att finansiera kommande pensionskostnader.

Bild 9 Ränterisker

% av totalt lånebelopp	2014	2015	2016	2017	2018
Lån med rörlig ränta	-	-	-	-	-
Lån med bunden ränta	-	-	-	-	-

Då kommunen under 2010 amorterat samtliga banklån exponeras inte kommunen för någon ränterisk gällande lån. Under 2014 placerades 300 mnkr av överlikviditeten och under 2017 ytterligare 100 mnkr med syfte att minska ränterisken för tillgodohavanden. Detta innebär att den placerade portföljen har bättre möjligheter till avkastning än löpande kontoplacering.

Bild 10 Borgensåtagande

mnkr	2014	2015	2016	2017	2018
Borgensåtagande	2634	2812	2946	3190	3325
varav inom koncernen	2630	2809	2944	3188	3324

Av kommunens totala borgensåtaganden avser 0,03 % externa åtaganden och 99,97 % de kommunala bolagen, med fördelningen 87,6 % för Armadakoncernen och 12,3 % för Roslagsvattenkoncernen. Kommunen har inte varit tvungen att infria något borgensåtagande sedan 1999.

Bild 11 Pensionsskuld

mnkr	2014	2015	2016	2017	2018
Inom balansräkningen	166	179	201	221	244
Inom linjen	770	750	729	706	696
Totalt	936	929	930	927	941
<i>varav återlånat till verksamheten</i>	<i>800</i>	<i>789</i>	<i>786</i>	<i>775</i>	<i>774</i>

Enligt Lag om kommunal redovisning ska nyintjänade pensionsförmåner redovisas som en avsättning i balansräkningen. Pensionsförmåner intjänade före år 1998 ska redovisas under ansvarsförbindelser utanför balansräkningen. Denna del av pensionsskulden är viktig att betrakta ur ett riskperspektiv eftersom skulden löpande skall finansieras över resultaträkningen under de kommande femtio åren.

Kommunens totala pensionsskuld uppgår till 941 mnkr varav 696 mnkr ligger inom linjen som ansvarsförbindelse. Det innebär således att 74 % av pensionsskulden inte finns upptagen som en skuld i kommunens balansräkning. Dock är 166,2 mnkr placerade i värdepapper för att finansiera kostnadstopparna under de år som belastas med högst kostnader. Resterande del av skulden är återlånad till verksamheten.

Bild 12 Finansiell målsättning, budgetföljsamhet och prognossäkerhet

mnkr	juni	nov	bokslut
Produktionsstyrelsen	-4,0	-24,0	-23,4
Kommunfullmäktige	0,0	-0,6	-0,8
Kommunstyrelse	0,0	1,2	1,1
Kultur- och fritidsnämnden	0,0	1,5	1,3
Skolnämnden	0,0	-5,0	-9,1
Vård- och omsorgsnämnden	-1,0	-4,0	-3,7
Byggnadsnämnden	1,5	2,7	3,2
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	0,0	1,2	1,4
Socialnämnden	-14,5	-10,0	-8,5
Total nämnderna	-18,0	-37,0	-38,5

Vid månadsuppföljningen per juni prognostiserade nämnderna ett underskott om 18,0 mnkr jämfört med budget för helåret. Vid prognosen i samband med november månadsuppföljning hade underskottet ökat till -37,0 mnkr. Helårsresultatet slutade på -38,5 mnkr jämfört med budget.

KÄNSLIGHET

Bild 13 Känslighetsanalys

mnkr	Årseffekt
Skatteunderlagsförändring med 1%	19
Förändrad kommunalskatt med 1 kr	112
Löne- och prisförändring med 1%	19
Inflation med 1%	6

Olika yttre faktorer påverkar kommunens ekonomi olika mycket. Tabellen ovan visar ett urval av händelser och vilken helårseffekt de skulle få på resultatet. För en god ekonomisk beredskap behöver kommunen ha kännedom kring vilken kostnadseffekt olika händelser kan få, för att därigenom skapa förutsättningar att kunna hantera riskerna.

SAMMANFATTANDE KOMMENTAR

I enlighet med RK-modellen har en period av fem år analyserats. Kommunen har under den perioden fortsatt stärka sin ekonomiska ställning. De samlade resultaten är 388 mnkr under de fem år analysen omfattar. Senast kommunen gjorde ett negativt resultat var år 2008. De goda resultaten har stärkt kommunen finansiellt och skapat bra förutsättningar inför eventuella finansiella utmaningar i framtiden. Dessutom har skattesatsen sänkts flertalet gånger under de senaste mandatperioderna, bl a under de observerade fem åren med 1 krona och 30 öre.

Överskotten har också möjliggjort att avsättning till både pensionsplacering samt placering av överlikviditet har kunnat ske i två separata värdepappersportföljer. Dessutom har medel reserverats under eget kapital för dels kommande pensionskostnader dels till resultatutjämningsreserv (RUR) under den studerade perioden, vilket gör kommunen rustad inför framtiden.

Koncernöversikt

I kommunkoncernen, den sammanställda redovisningen, ingår förutom Österåkers kommun även Armada Fastighets AB samt Roslagsvatten AB. Kommunkoncernen har en balansomslutning om totalt 6,4 mdkr. I fastighetsbolaget ligger fastigheter till ett värde av 3,1 mdkr.

Armada Fastighets AB är helägt och ombesörjer bostads- och lokalförsörjningen i kommunen. Bland Armadas dotterbolag finns Österåkers Stadsnät AB som ansvarar för att bygga ut IT-infrastrukturen i kommunen.

Roslagsvatten AB hanterar den övergripande vatten- och avloppsverksamheten i Österåker, Vaxholm, Vallentuna, Knivsta och Ekerö. Kommunen äger 43,9 %.

Syftet med den sammanställda redovisningen för hela kommunkoncernen är att ge en samlad bild av det totala ekonomiska åtagandet oavsett val av verksamhetsform. Ytterligare upplysningar om ekonomi och verksamhet återfinns i Armadas och Roslagsvattens bifogade verksamhetsberättelser samt i bolagens egna årsredovisningar.

2016 förvärvade kommunen samtliga aktier i Långängens Förvaltnings AB. Företaget har till syfte att äga och förvalta en av centrumfastigheterna. På grund av det ringa värdet av företagets balansomslutning samt syftet att vidare sälja har bolaget inte konsoliderats i den sammanställda redovisningen, utan innehavet syns bara som en tillgång i form av aktievärdet.

Under 2017 förvärvade kommunen samtliga aktier i bolagen ÖGAB Fastighet 6 AB samt Österåkers Återvinningscentral AB. Inte heller dessa båda bolag konsolideras i den sammanställda redovisningen, på grund av det ringa värdet av företagets balansomslutning. ÖGAB har till syfte att äga fastigheten Hagby 1:5, vilken ingår i ett pågående exploateringsprojekt. Österåkers Återvinningscentral AB har till syfte att äga fastigheten Skeppsbol 1:72, vilken för närvarande upplåts till Österåkersvatten AB som driver en återvinningscentral på fastigheten.

Utöver de ovan nämnda företagen har kommunen dessutom ett mindre ägande i följande företag:

- Vårlyjus AB (3,5 %)
- Stockholmsregionen Försäkrings AB (3,7 %)
- Visit Roslagen AB (10,0 %)
- Inera AB (0,16 %)

Kommunen är också medlemmar i följande förbund:

- Norrvatten
- Storstockholms Brandförsvär
- Samordningsförbundet Södra Roslagen

Viss kommunal verksamhet bedrivs inom ramen för kommunala uppdragsföretag. Det innebär att verksamhet köps av externa entreprenörer efter upphandling eller tillståndsgivning. Köp av externa skolplatser räknas inte in här eftersom dessa agerar efter tillstånd från Skolverket. Kundvalsnämnderna ansvarar för att följa upp verksamheten

oavsett driftsform, vilket innebär att lämnade redovisningar om måluppfyllelse m.m. även inkluderar uppdragsföretagen.

ÅRETS KONCERNRESULTAT

Årets resultat för kommunkoncernen uppgår till 26,7 mnkr efter eliminering av koncerninterna poster, vilket är en försämring jämfört med föregående år med 140,8 mnkr. Koncernens finansnetto uppgick till -9,4 mnkr, vilket är en förbättring med 19,2 mnkr jämfört med 2017. Koncernens soliditet uppgick på bokslutsdagen till 22,1 %.

Armada Fastighets AB (koncernen)

RESULTATRÄKNING (tkr)	BOKSLUT 2018	BUDGET 2018	BOKSLUT 2017
Verksamhetens intäkter	330 630	325 627	322 750
Verksamhetens kostnader	-187 267	-180 813	-188 762
Avskrivningar enligt plan	-84 046	-86 952	-81 948
Verksamhetens nettoresultat	59 317	57 862	52 040
Finansnetto	-43 143	-47 417	-42 326
Skatt på periodens resultat	-3 490	-3 678	-5 169
Extraordinära poster	-1 792	0	0
ÅRETS RESULTAT	10 892	6 767	4 545

Resultatet är positivt då både kostnaden för avskrivningar men främst kostnaden för räntor på lån understiger budget på grund av det positiva ränteläget. Årets resultat uppgår till en vinst på 10,9 mnkr.

Roslagsvatten AB (koncernen)

RESULTATRÄKNING (tkr)	BOKSLUT 2018	BUDGET 2018	BOKSLUT 2017
Verksamhetens intäkter	433 345	432 582	398 656
Verksamhetens kostnader	-336 880	-325 694	-275 013
Avskrivningar enligt plan	-57 942	-66 739	-58 146
Verksamhetens nettoresultat	38 523	40 149	65 497
Finansnetto	-3 431	-12 849	-3 916
Skatt på periodens resultat	-7 596	0	-13 591
Extraordinära poster	0	0	0
ÅRETS RESULTAT	27 496	27 300	47 990

Roslagsvatten AB visar ett resultat om 27,5 mnkr, vilket är 0,2 mnkr bättre än budgeterat resultat. Även Roslagsvatten är med en stor lånestock räntekänsligt, vilket bidrar till det positiva resultatet så länge ränteläget är lågt.

Miljöredovisning

Österåker tar 2018 plats 106 av 290 i Aktuell hållbarhets kommunrankning. Det är en förbättring jämfört med plats 227 i förra årets rankning.

MÅLPROCESSEN

Inför 2018 togs de första stegen mot en mer sammanhängande målprocess. Det har tydliggjorts hur kommunens miljömål utgör en konkretisering av kommunfullmäktiges inriktningsmål om ett långsiktigt hållbart samhälle och att miljömålen ska brytas ner samt integreras i resultatmålen för respektive nämnd. Syftet är att erhålla en röd tråd i målprocessen hela vägen från fullmäktige till respektive enhets resultatmål. För att samordna och stötta miljömålsarbetet finns en kommunövergripande miljömålsgrupp med representanter från samtliga förvaltningar. Miljömålsgruppen har under året identifierat några gemensamma utmaningar som fått extra fokus, bland annat miljökrav vid upphandling samt hållbara tjänsteresor.

AGENDA 2030

Under året har arbete initierats för att integrera Agenda 2030 i kommunens hållbarhetsarbete. Miljömålsgruppen har fått en introduktion till agendan och Strategiska planeringsenheten har arbetat med kartläggning, utredning och nätverksaktiviteter i syfte att identifiera lämpliga former för hur agendan och De globala målen ska kunna bli en naturlig del av det fortsatta hållbarhetsarbetet. Kommunen ansökte i slutet av året om deltagande i Glokala Sverige - ett projekt som drivs av FN-förbundet i samverkan med SKL för att utbilda och engagera kring Agenda 2030 i kommuner, landsting och regioner. Efter ett positivt besked i början av 2019 står det nu klart att Österåker blir en av deltagarkommunerna.

EKOKOMMUN

Kommunen har nu varit medlemmar av Sveriges Ekokommuner i ca ett års tid. Det blev en intensiv start på deltagandet i föreningen som började med att Österåker stod som värdkommun för föreningens årsmöte 2018. Vi har också för första gången lämnat in underlag för ekokommunernas Gröna nyckeltal som publiceras på föreningens hemsida. Statistiken möjliggör jämförelse mellan de olika medlemskommunerna inom en rad områden. Nätverket erbjuder också löpande erfarenhetsutbyte för både förtroendevalda och tjänstemän.

UPPFÖLJNING AV MILJÖMÅL INOM OMRÅDET SKÄRGÅRD, SJÖAR OCH VATTEN

Mål; Sjöar, vattendrag och kustvatten ska ha en god ekologisk och kemisk status

Bedömningar av ekologisk och kemisk status i sjöar redovisas successivt av Miljö- och hälsoskyddsnämnden i en digital karta. Resultaten tyder på att vattenkvaliteten i åtta sjöar är dålig eller otillfredsställande och att statusen i ytterligare tio sjöar endast är måttlig.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har under året uppfyllt sitt resultatmål att genomföra tillsyn på 200 enskilda avloppsanläggningar. Nämnden genomförde också en undersökning i samarbete med Österåkers gymnasium av hur hårda och biocidfria bottenfärger fungerar i kommunens kustvatten. Roslagsvatten genomför förbättringsarbeten vid Margretelunds reningsverk för att säkerställa att reningsverket ska klara utsläppsvillkoren de kommande 10 åren. Roslagsvatten har även påbörjat en tillståndprocess för ett nytt reningsverk.

Mål; Öka kunskapen om värdefulla kust- och havsområden

Under 2018 inleddes arbetet med ett tematiskt tillägg till översiktsplanen (TÖP) om kust och skärgård. Arbetet omfattar framtagning av underlagsmaterial för kust och skärgårdsfrågor samt revideringar av befintligt vattenprogram. Underlaget kan användas för kommande arbeten inom vatten- och blåfrågor.

Mål; Utveckla vattensamverkan inom Åkerströmmens avrinningsområde, med syftet att genomföra åtgärder för att nå en god vattenkvalitet

Under året har Österåkers kommun ansvarat för samordning av arbetet inom Åkerströmmens vattenvårdssamverkan samt deltagit i därtill hörande vattenvårdsprojekt. Utöver provtagning enligt miljöövervakningsprogrammet har en utökad provtagning genomförts avseende kvicksilver. Syftet med provtagningen var att undersöka om det finns några specifika riskområden inom avrinningsområdet. Trots låg detektionsgräns har ämnet inte påvisats.

Mål; Dagvattenhanteringen ska vara säker och innehållet av föroreningarna i dagvattnet ska fortsätta att minska

Genom ett väl planerat och underhållet dagvattensystem minskar risken för översvämningar och utsläppen av föroreningar via dagvattnet. En tidig och klok planering ger även ett effektivt markutnyttjande och gör att dagvattenhanteringen kan ske till en rimlig kostnad. En ny VA-plan med tillhörande dagvattenstrategi gjordes klar för antagande under 2018. Roslagsvatten och kommunen har ett nära samarbete för att skapa en effektiv dagvattenhantering.

Mål; Utbyggnaden i skärgården sker på ett varsamt sätt som tillgängliggör kusten och bevarar natur- och kulturvärden

Ett tematiskt tillägg till översiktsplanen (TÖP) om kust och skärgård är under framtagande. Tillägget syftar till att skapa förutsättningar för en långsiktig och hållbar utveckling av kust- och skärgårdsområdena i Österåkers kommun.

UPPFÖLJNING AV MILJÖMÅL INOM OMRÅDET MARK, BYGGANDE OCH BOENDE

Mål; Bebyggelseutveckling ska prioriteras i områden nära kollektivtrafik, VA-områden och service. Planeringen av nya områden ska främja ett hållbart byggande

Det bedrivs utveckling av kommunens arbetsprocesser för att säkerställa en hållbar stadsutveckling. Exempelvis tas numera alltid ett hållbarhetsprogram fram för större utvecklingsprojekt. Vid tillkommande bebyggelse utanför tätort fäster byggnadsnämnden regelmässigt stor vikt vid avståndet till kollektivtrafik. Målsättningen att minst 95 procent av alla beviljade förhandsbesked och bygglov som handlagts ska utgöras av kollektivtrafikhärlägen har uppnåtts för 2018.

Mål; Öka kunskapen om klimatförändringarna och dess konsekvenser

Kommunstyrelsen har nyligen antagit en Klimatanpassningsplan för Österåkers kommun. Planen är en fortsättning på en Klimat- och sårbarhetsanalys som togs fram inom ramen för den nya översiktsplanen.

Mål; Den totala avfallsmängden från hushållen minskar med 10% från 2015 till 2020 räknat i kilo per person

Den totala mängden hushållsavfall per person minskande under 2016 jämfört med 2015 för att sedan öka igen 2017. Det återstår att sammanställa utfallet för 2018, men utvecklingen följer ingen tydlig trend. Ytterligare insatser behövs inom området.

Mål; Minst 90% av matavfallet från hushåll, restauranger, storkök och verksamheter återvinns genom biologisk behandling till år 2030

Andelen matavfall som går till biologisk behandling har följt en uppåtgående trend mellan 2015 och 2017, med en ökning från 28% till 34%. Det är dock långt kvar till målet för år 2030. Roslagsvatten har under 2018 verkat för ökad utsortering av matavfall genom att införa möjlighet till utsortering i fler områden, bland annat Ljusterö. Bolaget har också genomfört en informationssatsning gentemot kommunens livsmedelsanläggningar.

Måltidsenheten har påbörjat ett arbete för en effektivare källsortering med minskat matsvinn i skolor och förskolor. En förstudie av möjliga anpassningar för att underlätta källsortering har genomförts vid två av produktionsköken. Ett kök har anpassats och arbetet kommer att fortsätta under 2019.

UPPFÖLJNING AV MILJÖMÅL INOM OMRÅDET NATUR OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

Mål; Boende och verksamma i kommunen har god tillgång till parker och natur och ett varierat utbud av grönområden av god kvalitet

Som en del i det strategiska arbetet för att boende och verksamma i kommunen ska ha god tillgång till parker och natur är ett Parkprogram under framtagande. Insatser pågår även i den fysiska miljön - närmast på tur är Röllingbyparken som kommer att innehålla estetiska parkkvaliteter i kombination med funktionella dagvattenlösningar. Miljö- och hälsoskyddsnämndens planerade tillsyn av naturreservat löper på enligt plan.

Mål; I samband med detaljplaneläggning ska behovet av ekosystemtjänster alltid bedömas. Det kan till exempel vara rening och fördröjning av dagvatten, luftrening, vindskydd och skugga, pollinering och odling

Behovet av att bedöma ekosystemtjänster i samband med detaljplaneläggning lyfts, utöver som miljömål, även i den nya översiktsplanen samt i kommunens Strategi för de gröna frågornas hantering. Inom samhällsbyggnadsförvaltningen pågår därför utveckling av planeringsunderlag för hur denna bedömning ska göras. Arbetet ska även så småningom resultera i en utvecklingsplan för ekosystemtjänster. Bedömning görs redan nu i större projekt i samband med att projektspecifika hållbarhetsprogram tas fram.

Mål; Kommunens grönstruktur för rekreation och biologisk mångfald är en del av den regionala grönstrukturen. Samverkan kring de gröna kilarna ska fortsätta och utvecklas

Inom samverkan ”Gröna kilar” har politiker, tjänstemän och intresseföreningar deltagit på en studieresa på temat Biologisk mångfald. Deltagarna besökte projekt där kommuner, markägare och intresseföreningar i samverkat genomfört åtgärder för att främja biologisk mångfald.

Mål; Öka förutsättningarna för barn och ungdomars lärande om ekologi, djur och natur samt Allemansrätten

Skolnämnden har gett möjlighet för skolor och förskolor att söka pengar för lokalt hållbarhetsarbete i syfte att öka mängden närodlade råvaror i skolmältiden. Det har lett till att ett tiotal skolor och förskolor under året deltagit i projektet Jord till bord.

UPPFÖLJNING AV MILJÖMÅL INOM OMRÅDET SKADLIGA ÄMNER OCH RENA KRETSLOPP

Mål; Risker som barn och ungdomar utsätts för på grund av skadliga ämnen minskar

Under 2018 påbörjades arbete med att ta fram en Kemikalieplan för Österåkers kommun. Kemikalieplanen ska bidra till att fasa ut och minska användningen av farliga kemikalier i den kommunala verksamheten. Runt om i verksamheterna har ett flertal åtgärder vidtagits under året för att bidra till miljömålet. Produktionsstyrelsen har nått målet att alla förskolor i kommunen ska ha inventerat material och utrustning som barn kommer i kontakt med. En handlingsplan är framtagen som beskriver hur farliga ämnen ska fasas ut. Skolnämnden har tillhandahållit en webbaserad utbildning om kemikaliesmart förskola. Måltidsenheten har uppnått målet om 20% ekologiska varor med ett utfall på hela 28%. Kultur- och fritidsnämnden har beslutat att använda gräs vid nyanläggning av fotbollsplaner för att undvika spridning av gummigranulat från konstgräsplaner i naturen.

Mål; Dricksvatten från det kommunala ledningsnätet och från större enskilda vattentäkter ska vara fritt från skadliga ämnen

Det kommunala dricksvattnet i kommunen håller god kvalitet och försörjningen har pågått utan större avbrott under året. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har regelbundet och via olika kanaler informerat fastighetsägare med enskild brunn om vikten av att kontrollera sitt vatten.

Mål; Avloppsslammet från kommunens reningsverk ska vara så rent att näringen kan återföras till jordbruket

Det näringsrika slam som bildas vid reningsverken tas tillvara genom att användas vid tillverkning av matjord. På sikt finns en strävan att återföra näringen till produktiv mark. Slammets kvalitet klarade under 2018 även kraven över högsta tillåtna metallhalt i avloppsslam för spridning på jordbruksmark.

Mål; Det ska vara enkelt att lämna farligt avfall till godkända mottagare

Möjligheten att lämna in elavfall på Brännbackens ÅVC har kompletterats med skåp för elavfall i fler butiker. Roslagsvatten strävar efter att hitta ytterligare lösningar som upplevs som tillgängliga och kommer under våren 2019 ha en mobil mottagning av farligt avfall nära centrum.

Mål; Kunskapen om förorenade markområden och byggnader ökar så att spridningen av miljöstörande ämnen inte medför risker för människors hälsa eller miljön

Arbetet med att utreda och åtgärda förorenade områden har intensifierats, särskilt inom områden där nya program och detaljplaner planeras. Ett digitalt kartskikt för utbredning av

företrädande områden med tillhörande riskbedömningar har publicerats internt för att synliggöra riskområden. Miljö- och hälsoskyddsnämndens har uppfyllt sina resultatmål både gällande krav på undersökning/åtgärder för områden som bedöms utgöra risk för hälsa eller miljö samt kontroll av återanvändning av massor för anläggningsändamål.

UPPFÖLJNING AV MILJÖMÅL INOM OMRÅDET KLIMAT OCH LUFT

Mål; Utsläppen av koldioxid, kg per invånare, minskar med 50% till år 2030 jämfört med 2009

Mellan 2009 och 2016 har de geografiska utsläppen av koldioxid per invånare i Österåkers kommun minskat med nästan 30 procent. Eftersom majoriteten av koldioxidutsläppen orsakas av transporter har mycket fokus lagts inom just detta område. Österåkers kommuns nya transportstrategi "Framtidens transporter 2040" antogs i maj 2018. Strategin fokuserar på att integrera hållbart resande i samhällsplanering, arbeta mer systematiskt med mobility management och verkar för en hållbar bil-och godstrafik. Inom det löpande arbetet med Mobility management har kommunen under året anordnat en cykeldag, medverkat i Europeiska Trafikantveckan och Vintercyklistkampanj. Kommunens Miljöbidrag 2018 riktade sig specifikt till projekt som främjar hållbart resande.

Kommunen har genomfört en resvaneundersökning bland sina anställda i syfte att kartlägga medarbetarnas resor till och från kommunhuset. Undersökningen ska ligga till grund för kommande åtgärder och insatser. Inom socialförvaltningen utvecklas former för att fler möten och utbildningar ska kunna genomföras på distans så att behovet av resor minskar.

Den kommunala Energi- och klimatrådgivningen har under året tydliggjorts både internt och externt vilket resulterat i ökat inflöde av förfrågningar. Framför allt har intresset för solceller och laddinfrastruktur varit stort. I kontakter med byggherrar och andra målgrupper informerar byggnadsnämnden bland annat om möjligheten att avgiftsfritt konsultera Energi- och klimatrådgivningen. Även Armada har bedrivit Energi- och klimatrelaterat informationsarbete för att öka hyresgästernas medvetenhet.

Mål; Den totala energianvändningen i kommunens fastigheter, bostäder och lokaler och anläggningar minskar med 40% till 2030 jämfört med 2009

Armada har antagit ett delmål att sänka energianvändningen med 2 procent per år fram till 2020. Koncernen har till och med 2018 resulterat i en minskning med 21% jämfört med 2009. Bland de åtgärder som genomförts under året kan nämnas installation av LED-belysning, byte av fönster, montering av värmepumpar samt fortbildning av bolagets projektledare inom miljöbyggnad.

Mål; I tätorten ska gång-, cykel- kollektivtrafik prioriteras i kommunens planering

Österåkers kommuns Transportstrategi "Framtidens transporter 2040" ska bidra till målet att prioritera gång-, cykel- och kollektivtrafik i kommunens planering och därmed leda till lägre

koldioxidutsläpp per invånare. I samband med att Transportstrategin antogs gavs ett nytt uppdrag om att ta fram en Trafik-och Mobilitetsplan. Syftet med denna är att på ett konkret sätt arbeta med planering och åtgärder för respektive trafikslag.

Mål; Kommunens inköp av energi till el, värme och transporter ska till 100% vara förnybar energi år 2030

Andelen förnybart av kommunens inköp av energi till el och värme ligger omkring 70 procent och är en bra bit på väg mot målet för 2030. Vad gäller inköp av energi för transporter är andelen förnybar energi än så länge liten. Även om en majoritet av kommunens fordon är miljöbilar körs de i huvudsak på bensin och diesel. Dessa drivmedel innehåller förvisso ofta en inblandning baserad på förnybar råvara men det svårt att följa upp med statistik då inblandningen varierar.

Barnbokslut

I oktober 2015 antogs Barn- och ungdomspolicy för Österåkers kommun av Kommunfullmäktige. Beslutet att arbeta fram en policy signalerar en tydlig viljeinriktning att barns och ungas perspektiv ska beaktas och respekteras i kommunens verksamheter och beslutsprocesser. Dokumentet har stark förankring i FNs barnkonvention och består av fem punkter:

- Aktuell kunskap och forskning om barn och unga ska ligga till grund för beslut och prioriteringar som rör barn och unga.
- Österåkers kommun ska arbeta sektorsövergripande med barnets bästa i centrum i frågor som berör barn och unga.
- Österåkers kommun ska erbjuda fortbildning till beslutsfattare, berörda yrkesgrupper samt barn och unga själva för att stärka kunskapen om barns rättigheter.
- Österåkers kommun ska stimulera och stötta unga i att själva komma med idéer samt öka deras möjligheter till inflytande i kommunala beslut.
- Beslut och åtgärder som rör barn och unga ska följas upp och utvärderas utifrån ett barnrättsperspektiv.

I juni 2017 beslutades i Kommunfullmäktige att samtliga nämnder och styrelser ska redovisa barn- och ungdomsperspektivet i sina respektive verksamheter och processer. Att få ett policydokument att helt genomsyra en verksamhet eller en nämnds samtliga processer eller ett kommunalt bolags hela arbete tar tid och kräver reflektion. Barnbokslutet anger ett nuläge, skapar medvetenhet och inspirerar till vidare utveckling för inkludering av barn- och ungdomsperspektivet i Österåkers kommun.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Överförmyndaren har tillsyn över alla föräldrar i kommunen i egenskap av förmyndare i form av kontrollerad förvaltning, särskild överförmyndarkontroll, när det krävs Överförmyndarens samtycke samt skärpande föreskrifter. Syftet är att bevaka den underåriges intressen.

Överförmyndaren ska också tillsätta god man, så snabbt som möjligt, till ensamkommande barn som vistas i Österåkers kommun.

KOMMUNSTYRELSEN

För alla investeringsprojekt som riktar sig mot en yngre målgrupp genomförs någon form av dialog. Under året har dialog genomförts för Skånstaparken och Röllingbyparken. Under europeiska trafikantveckan i september hölls flera teaterföreställningar riktade mot barn på

temat trafiksäkerhet. Det fanns även andra aktiviteter som hade unga som målgrupp. Riktlinjer för planering av trafikmiljön kring skolor är under arbete.

KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN

Nämnden delar ut bidrag till idrotts- och friluftsföreningar för verksamhet för barn och unga. Samverkan med Stockholmsidrotten och specialförbund sker i enlighet med idrottsrörelsens Strategi 2025 där ökat inflytande för unga är en del.

Vidare stimulerar nämnden ungas initiativ via filmprojekt, både möjlighet att skapa egen film och att via film diskutera företeelser, strukturer och värderingar i samhället. Initiativ stimuleras även via bidraget Ungas egen organisering som ger unga möjlighet att genomföra egna projekt och aktiviteter.

Med stöd av statligt bidrag för gratis sommarlovsaktiviteter genomfördes Sommarklubb för tredje året. Verksamhetens 4 veckor sammanfattades i en utställning på biblioteket med barns och ungas röster i fokus. Utställningen hette Lyssna på mig och ringades in av FNs barnkonvention artikel 12 och 31.

Nämnden deltog i Barnrättsdagarna i Örebro, representerade av nämndsordförande tillsammans med ungdomslots. Tema för dagarna var fortbildning inför att FNs barnkonvention blir lag.

Kommunen har åter igen ett fungerande Barn- och ungdomsråd

Under 2018 har förvaltningsövergripande arbete i ungdomsfrågor utvecklats genom:

- #Metoo-projekt
- Ung i Roslagen
- Stoppa droghandeln
- Idrottsgala (arbete som startade 2018 för att leda till gala 2019)

SKOLNÄMNDEN

Forskning kring skadliga kemikaliers påverkan på barn är grund till ett kommungemensamt arbete med att ta fram lokala handlingsplaner för utfasning av farliga ämnen i förskolan.

Skolförvaltningen deltar tillsammans med Socialförvaltningen och Landstinget i BUS-samarbetet (Barn och unga i behov av stödinsatser från både kommun och landsting) för att samordna arbetet och säkra barnets bästa. Under året har Skolförvaltningen också ett samarbete med Socialförvaltningen kring strategier och metoder kring problematisk skolfrånvaro.

Genom uppföljningsmodellen ”Med målen i sikte” lyfts barnens och elevernas egna röster om den verksamhet de befinner sig i för att kunna bedriva vidare kvalitets- och utvecklingsarbete.

VÅRD- OCH OMSORGSNÄMNDEN

Inom socialförvaltningen arbetar LSS-handläggare som utreder barns behov av stöd enligt LSS och socialsekreterare som utreder barns behov enligt SoL och LVU i samma enhet. Ett av syftena med detta är att bidra till fokus på barnets bästa, ett gott bemötande och ökad kvalitet i det stöd som kan erbjudas barn och deras familjer.

I BUS samverkar Vård- och omsorgsnämnden med andra aktörer i med syfte att stärka barns rättigheter.

FOU synliggör ”tyst” kunskap och bidrar till en kunskapsbaserad praktik. I uppdraget ligger också att vara en aktör för praktisknära forskning och utvecklingsarbete samt att verka för spridning och implementering av ny kunskap.

Socialförvaltningen har ett personalutvecklingsprogram, PUP, som bl.a. säkerställer att personalen får den kompetensutvecklingen som krävs för att säkerställa ett barnrättsperspektiv.

Inom LSS-arbetet är barnperspektivet en viktig del. När en handläggare ska utreda ett behov som påverkar barn ingår det att träffa barnet för att barnet ska komma till tals och för att få en bild av barnets perspektiv. Här ingår att använda olika metoder för att kommunicera med barnet. Under året har ett utvecklingsarbete pågått med bildstöd i samtalen med hjälp av läsplatta.

BYGGNADSNÄMNDEN

Aktuell kunskap och forskning om barn och unga ska ligga till grund för beslut och prioriteringar som rör barn och unga.

På samhällsbetalda resor pågår ständigt ett arbete tillsammans med trafikingenjör och trafikplanerare att bygga bort trafikfarliga passager genom trafiksäkerhetsåtgärder.

I trafiksäkerhetsprogrammet som tas fram årligen ligger stort fokus på platser kopplade till skola och där många barn och unga rör sig, till exempel skolvägar och idrottsplatser.

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDEN

Inom flera av miljö- och hälsoskyddsnämndens tillsynsområden omfattas verksamheter där barn- och ungdomar vistas eller aktiviteter som på något sätt påverkar eller berör barn- och ungdomar. Genom att i likhet med tidigare år anställa ungdomar för att genomföra kontrollköp ges även ungdomar möjlighet att delta i kommunens tillsyns- och kontrollverksamhet och få en inblick i kommunens myndighetsarbete.

Bland aktiviteter som har berört barn- och ungdomar under 2018 kan nämnas:

- Enheten har under året anställt ungdomar, över 18 år, som genomfört kontrollköp i syfte att förebygga att butiker säljer cigaretter och folköl till ungdomar under 18 år.

- Enheten har inspekterat 10 skolgårdar för att kontrollera i vilken omfattning barn- och ungdomar riskerar att utsättas för tobaksrök i skolmiljön.
- Enheten har bedrivit tillsyn med fokus på städning, ventilation och smittskydd i samtliga förskolor.
- Enheten har inspekterat kommunens fyra fritidsgårdar. Projektet omfattade tillsyn av inomhusmiljön.
- Enheten har inspekterat kommunens obemannade solarium med fokus på kontroll av 18-årsgräns för solning.

SOCIALNÄMNDEN

Socialnämnden använder sig av Socialstyrelsens utredningsmodell Barns behov i centrum (BBIC), en evidensbaserad struktur för handläggning, genomförande och uppföljning med barnet i centrum.

Barn till föräldrar som har försörjningsstöd löper större risk för utsatthet. Socialnämnden bevakar därför särskilt barns behov av fritidsaktiviteter och rekreation och kan bevilja ekonomiskt bistånd till sådana ändamål utöver riksnormen.

Socialnämnden samverkar med andra aktörer med barnets bästa i centrum. Tillsammans med Vård- och omsorgsnämnden, primärvården, BVC och skolan ingår Socialnämnden i BUS. Socialnämnden samverkar med polis och åklagare i Barnhus Södra Roslagen, i syfte att underlätta och förbättra situationen för barn som blivit utsatta för allvarliga brott. Socialförvaltningens omorganisation har medfört samlokalisering av funktioner för ökat fokus på barns bästa.

Genom FoU Nordosts verksamhet stöttas utvecklingen av kunskapsbaserad praktik och lärandemiljöer för socialtjänsten, bland annat bidrar det till att stärka kunskaperna om barns rättigheter. Personalutvecklingsprogram, PUP, möter ytterligare personalens behov av kompetensutveckling i att säkerställa ett barnrättsperspektiv.

De barn som är placerade på familjehem har sin egen socialsekreterare. Det möjliggör en nära kontakt med barnet och regelbundna uppföljningar.

PRODUKTIONSSTYRELSEN

Beslut i Produktionsutskottet, liksom löpande beslut i verksamheterna, grundas alltid i aktuell kunskap och forskning om barn och unga.

Samverkan i arbetet sker mellan produktionsförvaltningens olika verksamheter men även tillsammans med kommunens övriga förvaltningar samt externa parter som polis, landsting och föreningsliv. Ett tydligt mål i både utbildningsverksamheterna och vård- och omsorgsverksamheterna är att barn och ungas inflytande och delaktighet ska öka. Åtgärder för detta vidtas och följs upp på enhetsnivå.

Kompetensutveckling utgår från behov identifierade i det systematiska kvalitetsarbetet och sker i samarbete med aktörer som är väl insatta i gällande styrdokument. Under 2018 användes t ex Uppsala universitet för fortbildning av skollära och förskollärautbildning.

Vård- och omsorgsverksamheterna arbetar systematiskt med brukarinflytande. För att öka möjligheten att uttrycka sin vilja och upplevelse används Pictogrambilder och andra liknande verktyg både i interaktiv och fysisk form. Den systematiska uppföljningen sker bland annat via brukarundersökningar, med Pict-O-Stat som enkätverktyg, egenkontroller, riskbedömningar och genomförandeplaner.

ARMADAKONCERNEN

Armada har prioriterat uteområden för barn. På fastigheten "Skonaren" Tuna 3:85 har lekplatsen gjorts större för att det skall bli en större lekyta för barnen. Lekutrustning har även bytts ut på Skallbrovägen, Östanå 1:17. I samband med nybyggnationen av Skärgårdstadshallen har diverse anpassningar gjorts av Skärgårdsstadsskolans utemiljö såsom asfaltering, ny "hängplats" för de äldre eleverna samt balanslek och kompisgunga. I de kommunala fastigheterna har det satsats på renovering av toaletter på skolorna.

ROSLAGSVATTEN

Skolklasser kan komma till reningsverket i Margretelund samt till Brännbackens återvinningscentral på studiebesök. Här kan de lära sig mer om hur vi tillsammans kan ta tillvara på vårt livsviktiga vatten och hur återvinning får nytt liv i nya skepnader.

Ett arbete har påbörjats med att ta fram rörligt material som är mer tillgängligt för barn och ungdomar för publicering på Facebook samt på bolagets webbplats. Det planeras även för framtagande av information på webbplatsen som kan användas i skolarbetet för att uppmuntra till diskussion och idéer om hur morgondagens lösning för dricksvatten, avloppsrening och avfallshantering kan ske.

Personalredovisning

PERSONALFAKTA

Personalstatistiken avser månadsavlönade under 2018 om inget annat anges.

Anställda och årsarbetare	2018	2017
Antal årsarbetare tillsvidare	1570	1514
Antal årsarbetare tidsbegränsade	195	240
Summa årsarbetare	1765	1754
Antal anställda månadsavlönade	2188	2166

Varav 484 anställda månadsavlönade män år 2018.

Antal årsarbetare kan ses som konstant över åren, däremot ser vi en skillnad i vilken anställningsform som används. Den största minskningen av tidsbegränsade årsarbete är inom guppen obehöriga lärare. Sett till samtliga förvaltningar är det ingen annan grupp som visar på någon markant skillnad.

Antal anställda per anställningsform

Medarbetarna i Österåkers kommun är anställda med olika anställningsformer. 2018 var 266 personer anställda på allmän visstidsanställning, 52 personer på vikariat, 199 personer var anställda på annan tidsbegränsad anställning och 1848 personer var tillsvidareanställda.

Kön och åldersfördelning

Av de tillsvidareanställda är andelen kvinnor 80 % (2017, 80 %). Medelåldern för månadsavlönade är 46 år för kvinnor och 42 år för män. Fortsatt är tillsvidareanställda kvinnor i majoritet, men detta är normalt förekommande i kommunal- och landstingssektor.

Tidsanvändning

Av den möjliga arbetstiden enligt avtal har mertid har utgjort 0,4 % 2018 (0,5 % 2017) och övertid har utgjort 0,2 % 2018 (0,3 % 2017). Övertid har minskat marginellt, så också mertiden.

Personalomsättning

Personalomsättning, d.v.s. externa avgångar på egen begäran, uppgår 2018 till 11,8 % att jämföra med 2017 då personalomsättningen uppgick till 12,2%. Vi ser en marginell minskning av personalomsättningen, vilket visar på att vi går åt rätt håll då vi önskar en låg personalomsättning i organisationen. Dock tyder det inte på att det finns någon fastlåsnings effekt inom organisationen.

Pensionsavgångar

Pensionsavgångarna har minskat något från 26 personer 2017 till 23 personer 2018.

PERSONALKOSTNADER

Personalkostnader i förhållande till kommunens totala verksamhetskostnader är för 2018 39,2 %, att jämföra med 2017 då de utgjorde 40,6 %.

HÄLSOBOKSLUT

Sjukfrånvaro - hälsotal

Redovisningen av sjuktalen följer SKLs definierade nyckeltal för sjukfrånvaro. Total sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid var under 2018 6,4 % (7,0 % 2017). Långtidssjukskrivnas, d.v.s. 60 dagar eller mer, andel av total sjukfrånvaro uppgick till 46,1 %, motsvarande siffra var 49,4 % 2017.

Sjukfrånvaro i procent uppdelat på kön och åldersgrupper

Kön	% Sjuk	Ålder	% Sjuk
Män	5,1 %	0-29 år	6,6 %
Kvinnor	6,8 %	30-49 år	5,8 %
Total	6,4 %	50-99 år	7,1 %
		Total	6,4 %

HR gjorde en stor satsning på att sänka sjukfrånvaron under 2017. Detta skedde med obligatoriska utbildningar för alla chefer. Implementering av en reviderad rehabiliteringsprocess skedde 2016 och i och med dessa två förändringar kan vi nu se en minskat sjukfrånvaro.

I slutet av 2017 och början av 2018 infördes även rehabiliteringsverktyget Adato som underlättar för cheferna få ökat kontroll på korttidsfrånvaron och kan därmed agera i tid och leder då i vissa fall inte till långtidssjukskrivning.

Att kvinnor har högre sjukfrånvaro än män kan förklaras med att mer kvinnor arbetar i så kallade kontaktyrken än män.

Långtidssjukskrivningar har minskat marginellt men också i linje med ökad medvetenhet hos chefer att hantera sjukfrånvaro tidigt.

Frisknärvaro

41,54 % av alla månadsavlönade har inte haft någon sjukdag under 2018.

Friskvårdsbidrag

Under året har 68,7% utnyttjat rätten till friskvårdsbidrag (2017 63,3%). Bidraget används mest till individuell träning och gruppträning.

Personalstöd

Under året har 5% av våra anställda sökt så kallat personalstöd via extern leverantör. Under 2017 var sökfrekvensen 4%.

Semesterväxling

Under året har 607 anställda (515 st 2017) omvandlat motsvarande semesterdagstillägget mot ledig tid av de ca 2000 månadsavlönade som är berättigade att semesterväxla.

Arbets skador

Med arbets skador menas tillbud, olycksfall, färdolycksfall samt arbetssjukdomar. Under året har 175 tillbud inkommit, varav olycksfall 93, färdolycksfall 4 och arbetssjukdom 3. De flesta anmälningar kommer från Produktionsförvaltningen.

Driftsredovisning, central nivå

Driftsredovisning per slag, inkl interna poster (tkr)	Budget 2018	Utfall 2018	Budget- avvikelse	Utfall 2017
Verksamhetens intäkter				
Avgifter	107 611	115 508	7 897	108 072
Övriga intäkter	1 331 380	1 364 600	33 220	1 363 893
Summa intäkter	1 438 991	1 480 108	41 117	1 471 965
- Varav interna intäkter		1 100 407		1 072 457
Verksamhetens kostnader				
Personalkostnader	-995 675	-1 034 683	-39 008	-978 070
Lokalkostnader	-189 316	-204 872	-15 556	-204 190
Kapitalkostnader	-48 291	-50 653	-2 362	-52 893
Köp av verksamhet	-1 893 147	-1 904 509	-11 362	-1 842 414
Övriga kostnader	-402 033	-414 019	-11 986	-410 294
Summa kostnader	-3 528 461	-3 608 735	-80 274	-3 487 861
- Varav interna kostnader		-1 166 458		-1 134 496
Verksamhetens nettokostnader	-2 089 470	-2 128 627	-39 157	-2 015 896
Ökning semesterlöneskuld	0	0	0	-3 804
Intern kapitalränta	10 470	12 946	2 476	12 947
Statsbidrag maxtaxa	14 500	14 985	485	15 752
Pensioner, regleringspost	-47 000	-55 934	-8 934	-51 901
Lokaler	-1 000	-4 547	-3 547	0
Oförutsedd verksamhet	-3 000	-200	2 800	-1 819
Exploateringsvinster	0	0	0	28 692
Reavinster avseende markförsäljning	0	0	0	7 000
Periodisering av bidrag Roslagsbanan	0	-10 000	-10 000	0
Nettokostnad inkl centrala poster	-2 115 500	-2 171 378	-55 878	-2 009 029
Skatteintäkter	1 905 700	1 911 245	5 545	1 893 887
Utjämningsystem och statsbidrag	120 900	135 758	14 858	158 320
Fastighetsavgift	94 100	93 045	-1 055	89 123
Finansiella intäkter	18 200	51 547	33 347	19 662
Finansiella kostnader	-400	-14 471	-14 071	-1 746
Finansiella kostnader pensionsskuld	-1 000	-1 804	-804	-2 404
Årets resultat	22 000	3 941	-18 059	147 813

Driftsredovisning, nämndnivå

Driftsredovisning per nämnd (tkr)	Budget 2018	Utfall 2018	Budget-avvikelse	Utfall 2017
Produktionsstyrelsen	0	-23 354	-23 354	-11 431
Intäkter	1 087 909	1 102 200	14 292	1 061 989
Kostnader	-1 087 909	-1 125 555	-37 646	-1 073 420
Kommunfullmäktige	-12 270	-13 084	-814	-11 022
Intäkter	630	858	228	2 595
Kostnader	-12 900	-13 942	-1 042	-13 617
Kommunstyrelsen	-165 650	-164 533	1 117	-165 158
Intäkter	95 880	109 249	13 369	105 657
Kostnader	-261 530	-273 782	-12 252	-270 815
Kultur- och fritidsnämnden	-80 450	-79 141	1 309	-80 112
Intäkter	7 400	7 373	-27	8 168
Kostnader	-87 850	-86 514	1 336	-88 280
Skolnämnden	-1 100 700	-1 109 838	-9 138	-1 038 256
Intäkter	91 700	100 745	9 045	93 570
Kostnader	-1 192 400	-1 210 582	-18 182	-1 131 826
Vård- och omsorgsnämnden	-600 250	-603 990	-3 740	-584 479
Intäkter	72 922	81 247	8 325	74 455
Kostnader	-673 172	-685 237	-12 065	-658 934
Byggnadsnämnden	-33 050	-29 816	3 234	-27 819
Intäkter	14 300	15 112	812	15 114
Kostnader	-47 350	-44 928	2 422	-42 933
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-8 500	-7 095	1 405	-7 151
Intäkter	5 200	5 805	605	5 133
Kostnader	-13 700	-12 900	800	-12 284
Socialnämnden	-88 600	-97 129	-8 529	-89 143
Intäkter	63 050	58 195	-4 855	108 061
Kostnader	-151 650	-155 324	-3 674	-197 204
Verksamhetens intäkter	1 438 991	1 480 785	41 794	1 474 743
Verksamhetens kostnader	-3 528 461	-3 608 764	-80 303	-3 489 313
Verksamhetens nettokostnad	-2 089 470	-2 127 979	-38 509	-2 014 570

Investeringsredovisning

Investeringsredovisning per nämnd (tkr)	Budget 2018	Utfall 2018	Budget-avvikelse	Utfall 2017
Produktionsstyrelsen	-4 000	-4 789	-789	-6 332
Inkomster	0	0	0	0
Utgifter	-4 000	-4 789	-789	-6 332
Kommunstyrelsen	-101 000	-100 238	762	-113 632
Inkomster	23 200	17 287	-5 913	3 144
Utgifter	-124 200	-117 525	6 675	-116 776
Byggnadsnämnden	-2 200	-1 398	802	-1 259
Inkomster	300	130	-170	447
Utgifter	-2 500	-1 527	973	-1 706
Verksamhetens inkomster	23 500	17 417	-6 083	3 591
Verksamhetens utgifter	-130 700	-123 842	6 858	-124 814
Verksamhetens nettoutgifter	-107 200	-106 425	775	-121 223

Exploateringsredovisning

Exploateringsredovisning per område	Balanserade nettoutgifter 2018-01-01	Utfall i exploateringsredovisningen 2018	Resultatfördes 2018	Balanserade nettoutgifter 2018-12-31
Åkersberga tätort	-90 716	33 405	-988	-56 323
Svinninge	-3 190	-922	-1 122	-2 990
Ljusterö	56	429	0	485
Brännbacken	-31 688	-131	0	-31 819
Övrigt	-3 665	-316	-301	-3 680
Planintäkter	0	3 030	3 030	0
Summa	-129 203	35 495	619	-94 327

Verksamhetsberättelse kommunfullmäktige

VIKTIGA HÄNDELSER UNDER ÅRET

- Årsredovisning för år 2017 har godkänts.
- Översiktsplan för Österåkers kommun 2040 – Stad, skärgård och landsbygd, har antagits.
- Transportstrategi 2040 – för en enklare vardag, har antagits.
- Taxor och avgifter för musikskolan höstterminen 2018 har antagits.
- Budget 2019 och plan 2020-2021 har antagits.
- Ny politisk organisation för Österåkers kommun för mandatperioden 2019-2022 har antagits.
- Samordningsförbundet Södra Roslagen utvidgades och bytte namn till Samordningsförbundet Roslagen.
- Kommunfullmäktige har antagit fem detaljplaner.
- Kommunfullmäktige har slutbehandlat 19 motioner.
- Kommunfullmäktige har slutbehandlat två medborgarförslag.

EKONOMISK SAMMANFATTNING

Kommunfullmäktige redovisar ett utfall för 2018 som uppgår till -13,1 mnkr, vilket innebär en avvikelse om -0,8 mnkr jämfört med budget. Utfallet visar på att såväl intäkter som kostnader överstiger budget. Intäktsavvikelsen utgörs i huvudsak av intäkter till Valnämnden för valarbetet. Kostnadsavvikelsen är även den kopplad till valnämndens arbete samt kostnader i form av ersättningar till gode män som har varit högre än budgeterat.

VERKSAMHETSUPPFÖLJNING

Fullmäktige beslutar i ärenden av principiell natur eller annars av större vikt för kommunen t.ex. mål och riktlinjer för verksamheten, budget och plan, kommunalskatt och andra viktiga ekonomiska frågor, organisation och verksamhetsformer, val av ledamöter/ersättare samt revisorer, ekonomiska förmåner till förtroendevalda, folkomröstningar, årsredovisning och ansvarsfrihet.

Valnämnden har under 2018 sammanträtt vid 5 tillfällen inför det allmänna valet den 9 september.

Partistödet har utbetalats i enlighet med det regelverk som antagits av fullmäktige.

Revisorerna har enligt kommunallagens lydelse att i den omfattning som följer av god revisionsred granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden.

Revisorerna skall därvid pröva om: verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande samt att den kontroll som utövas inom nämnderna är tillräcklig.

Revisorerna utför inom ramen för sin årliga revisionsplan redovisnings- och förvaltningsrevisionella projekt. Dessa har till främsta syfte att initiera förbättringar och omprövningar av verksamheter, system och rutiner. Revisorerna har även som mål att arbeta förebyggande och rådgivande. I kommunallagen stadgas att revisorerna årligen granskar all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden och genom de utsedda lekmanarevisorerna verksamheter som bedrivs av kommunala bolag.

Överförmyndaren har tillsyn över att ställföreträdarna (gode män/förvaltare) använder huvudmannens medel till dennes nytta och att tillgångarna placeras tryggt.

Överförmyndarverksamheten ska ge god service till ställföreträdare och andra som är beroende av service från överförmyndarverksamheten.

Kostnader inom överförmyndarverksamhet består i huvudsak av tre delar; kostnader till Täby Kommun för gemensamt kansli, arvode för ansvariga samt ersättning till uppdragstagare.

Under 2018 har tjänstemannaorganisationen avseende överförmynderiverksamheten återtagits i enlighet med Kommunfullmäktiges uppdrag till Kommunstyrelsen.

FRAMTIDEN

Österåkers nya organisation för överförmyndarverksamheten beräknas vara i drift per 2019-01-01.

Kommunens nämnder samt Kommunfullmäktige strävar efter att under 2019 övergå till en än mer digital distribution av sammanträdeshandlingar.

Val till Europaparlamentet äger rum 2019-05-26.

Verksamhetsberättelse kommunstyrelsen

VIKTIGA HÄNDELSER UNDER ÅRET

- Kommunens samtliga IT-system, med relevans för den nya dataskyddsförordningen, har informationssäkerhetsklassats.
- Ombyggnad på entréplanet i Alceahuset för kommunens nya servicecenter är påbörjad under hösten.
- Webbplatser har lanserats för Sjökarbyskolan, Söraskolan och Tråsättraskolan.
- Förutsättningar för vidare digitalisering har byggts ut med integrationsplattform och processkartläggningsverktyg.
- Arbetsmiljöutbildning under tre heldagar har genomförts för kommunens chefer.
- Österåker innehar sedan årsskiftet ordförandeskapet i samarbetet Stockholm Archipelago med fokus på att attrahera utländska turister till Stockholms skärgård.
- Reinvesteringsåtgärder vid bad och bryggor har utförts.
- Ny matsal på Österskärsskolan invigdes.
- Detaljplan för Multihallen, Båthamnsvägens ersättning samt nya Skåvsjöholmsvägen har vunnit laga kraft.
- Arbetet med hur Kommunen ska bli kvalitetskommun 2021 pågår.

EKONOMISK SAMMANFATTNING

Kommunstyrelsens utfall för 2018 motsvarar ett överskott mot budget om 1,1 mnkr, varav 1,2 mnkr återfinns inom samhällsbyggnadsförvaltningen (delar av SBF KS).

Inom SBF hänförs stor del av överskottet till utredningsuppdrag samt mindre överskott inom planverksamhet och lokalförsörjning.

VERKSAMHETSUPPFÖLJNING

Arbete har pågått med kvalitetsutvecklingsprojektet Sveriges kvalitetskommun, där det långsiktiga målet är att bli en bättre leverantör av välfärdstjänster till kommunens medborgare. Som verktyg i arbetet används SKLs kartläggnings- och bedömningsverktyg Kommunkompassen. Arbetet ska på medellång sikt leda till att Österåkers kommun år 2021 utses till Sveriges kvalitetskommun.

Under 2018 har IT-enheten fortsatt skapa förutsättningarna för digitalisering. Verktyg för processkartläggning har införskaffats, vilket är en förutsättning för att digitalisera verksamhetsprocesser. Arbetet har också påbörjats med att införskaffa en RPA (Robotic Process Automation) för att kunna skapa digitaliserade verksamhetsprocesser.

Arbetet med att starta upp ett servicecenter har påbörjats. Syftet med ett servicecenter är att erbjuda våra invånare ”en väg in” i Österåkers kommun samt att många frågor och handläggning av enklare ärenden ska kunna hanteras direkt av medarbetarna i servicecentret.

Under året har det skett en fortsatt utveckling av en digitaliserad beslutsprocess. Samtliga förtroendevalda har erbjudits surfplattor och antalet tryckta sammanträdeshandlingar har minskat ytterligare.

Österåkers kommun är part i Sverigeförhandlingen vilket innebär att fram till 2035 tillskapa ca 7000 nya bostäder kring stationerna Åkersberga, Åkers Runö, Täljö och Rydbo.

FRAMTIDEN

Den nya dataskyddsförordningen, GDPR, och Eu:s nya webbdirektiv om tillgänglighet ställer stora krav på kommunens kommunikationsverksamhet.

Fortsatt utveckling av målstyrningssystemet Stratsys kommer att ske. Systemet kommer under de närmaste åren utvecklas till ett heltäckande ledningsinformationssystem.

För att kunna finansiera framtidens välfärd behöver kommunen tänka nytt i form av nya arbetssätt och att utnyttja tekniska innovationer, vilket kommer att vara en nödvändighet. Detta behöver även fortsättningsvis uppmärksammas i budgetdirektiv och budgetanvisningar vilket innebär att alla nämnder ska ta fram en digitaliseringsplan för sin verksamhet.

Ett kommunövergripande e-arkiv kommer att implementeras samtidigt som digitala beslutsprocesser fortsätter att utvecklas.

Under år 2019 kommer arbetet fortsätta med att genomföra kommunens åtaganden inom Sverigeförhandlingen. Vidare behöver den antagna översiktsplanen fullföljas med en genomförandeplan, för att säkerställa att planens intentioner och mål uppfylls.

Verksamhetsberättelse kultur- och fritidsnämnden

VIKTIGA HÄNDELSER UNDER ÅRET

- Meröppet på Ljusterös bibliotek invigdes. Det innebär att invånarna har möjlighet att besöka och använda biblioteket även när det inte är bemannat.
- Bergagårdens fritidsgård haft ett populärt ökat öppethållande under sommaren och kvällarna, med i genomsnitt 72 besökare per kväll.
- Sommarlovsaktiviteter i juli för barn och ungdomar med hjälp av bidrag från Socialstyrelsen.
- Skolbio har varit en del av kommunens arbete kring Metoo i samverkan med Trygg i Österåker och kommunens ungdomslotsar.
- På Bergagården har förvaltningen deponerat filmteknik, för att ge möjlighet för unga att låna teknik som en form av talangutveckling.
- Communitydansprojektet med dans och rörelse för äldre, nyanlända, barn och unga.
- Utbildningsdag ”Ett stärkt ledarskap” för idrottsledare i arbetet med barn och unga med funktionsnedsättningar organiserades i samverkan med Stockholmsidrotten.
- Datorskolan har mycket framgångsrikt hjälpt deltagare med diverse IT-relaterade frågor på biblioteket.

EKONOMISK SAMMANFATTNING

Nämndens nettokostnad för perioden januari till december uppgår till 79,1 mnkr vilket motsvarar 98 % av årsbudgeten. Avvikelsen är 1,3 mnkr mot budget.

Budgetavvikelsen består bl a av minskade kostnader för musikskola pga lägre volymer. Kulturverksamheten hade ett överskott som främst avsåg verksamhetsintäkter utöver budget som inte omsattes till verksamhetskostnader under året.

VERKSAMHETSUPPFÖLJNING

Under våren och sommaren Österåkers friidrottsarena utrustats så att friidrottsföreningen har kunnat påbörja sin verksamhet vid säsongstarten i augusti.

De två ishallarna i kommunen har haft gamla kylsystem som bytts ut till ett modernare och mer energieffektivt system. Bytet har gått bra och enligt plan.

Bidrag har delats ut till föreningar som bedriver verksamhet för barn- och unga genom så kallat aktivitetsbidrag och anläggningsbidrag. Inkluderingsbidrag har beviljats till sex projekt för jämställdhet och integration. Tre föreningar har erhållit bidrag för anpassad verksamhet för funktionsvariationer.

Forskningsgrävning och amatörarkeologisk kurs på Biskopstuna i augusti månad. Utställning, visningar och barnverksamhet under perioden, bland annat Arkeologidagen.

Finska språket och kulturen uppmärksammas i den ordinarie verksamheten med barnteater på Österåkers bibliotek och konsert i Säbykyrkan.

En noggrann konstinventering på plats i samtliga kommunala lokaler och utomhus har avslutats och all utomhuskonst har kompletterats med konstnärsnamn och titlar.

Entreprenör för renovering av Slussvaktarbostadens är upphandlad och en varsam restaurering inleddes under hösten i nära samarbete med antikvarien.

En ny fornvårdsplan antogs av Kultur- och fritidsnämnden. Planen är en skötselinstruktion för 20 fornminnesområden på kommunal mark.

Biblioteket fortsätter arbetet med att vara en självklar mötesplats för alla genom att erbjuda: litteratur i olika format, ett stort utbud av tidningar och tidskrifter, bokprat och biblioteksintroduktion för åk 1 och åk 5, studierum, gratis wifi, datorer och skrivare, litteraturkunnig personal. Filialen på Ljusterö har öppet två dagar i veckan med bemanning samt Meröppet. Ingmarsö har öppet en dag per vecka året om.

FRAMTIDEN

En idrottsgala, prova på-aktiviteter och workshops i syfte att inspirera unga till föreningsaktiviteter samt utveckla samverkan mellan kommunens idrotts- och friluftsföreningar.

Planering påbörjas av tillgänglighetsinsatser kopplade till fornlämningsområden.

Ett konstprogram för stadspark Åkers kanal tas fram för åren 2019-2021.

Verksamhetsberättelse skolnämnden

VIKTIGA HÄNDELSER UNDER ÅRET

- Med målen i sikte – uppföljning av kvalitet och resultat i förskola och skola genom enkäter
- Pedagogisk kick - off för alla pedagoger i kommunen inför skolstart i augusti med ca 800 deltagare.
- ”Expo-trailer” lanseras - en mobil mötesplats för ökad medborgardialog och exponering av innovativa lärmiljöer.
- HBTQ certifiering av skolförvaltningen och ungdomsmottagningen har skett under året.
- Barnmorska och kurator har haft drop-in 2 timmar pervecka på gymnasieskolorna i kommunen
- En satsning har gjorts inom ungdomsmottagningen på utåtriktat arbete i form av utdelning av intimartiklar och klassbesök för alla åk 8 i kommunen.

EKONOMISK SAMMANFATTNING

Nämndens nettokostnad uppgår till 1 109,8 mnkr vilket motsvarar 101 procent av årsbudgeten. I årsbokslutet är utfallet 9,1 mnkr högre kostnader.

Drygt 98% av Skolnämndens budget har byggts på prestationer dvs. antal barn och elever i olika verksamhetsområden.

VERKSAMHETSUPPFÖLJNING

Pedagogcentrums insatser är främst kopplade till det övergripande målet att Österåker ska bli länets bästa skolkommun och resultatmålen behöriga lärare och förskollärare, kunskapsresultaten i årskurs nio samt att alla elever ska gå ut gymnasieskolan med examen. Utbildningen från barnskötare till förskollärare fortsätter enligt plan ihop med Uppsala universitet.

Under året har tre projekt med medel från Specialpedagogiska skolmyndigheten genomförts för att stödja skolorna i arbetet med en tillgänglig lärmiljö för alla barn och elever. Pedagogcentrum har arbetat fram modellen ”Att möta olikheter” i syfte att ge alla barn goda förutsättningar och en tillgänglig lärmiljö ute på förskola och skola. Extra fokus finns på gruppen inom NPF (neuropsykiatriska funktionsnedsättningar).

Ungdomsmottagningens arbete och utveckling av verksamheten under året har inriktats särskilt mot att minska och förebygga psykisk ohälsa hos ungdomarna, att utveckla arbetet med menstruella besvär samt att nå dem som inte tidigare haft kontakt med mottagningen.

Aktivitetsansvaret har under 2018 omfattat 470 personer. 20 % har tackat ”ja” till individuella åtgärder som syftat till att påbörja, återuppta eller fullfölja en utbildning. 25 % tillhörde ett introduktionsprogram. 15 % har varit inskrivna i en annan skolform, t ex utlandsstudier, går om nian eller går nationellt program på gymnasieskolor som måste

registreras manuellt. Ca 10 % har tackat ”nej” till stöd, vanligtvis på grund av arbete, men även på grund av till exempel utlandsvistelse, föräldraledighet, psykisk ohälsa.

Elevenkäten ”Med målen i sikte” genomfördes första gången vårterminen 2017 och år 2018 har grundskolans resultat i enkätundersökningen förbättrats. Fler elever upplever att de är trygga, mer delaktiga och att undervisningen är bättre. Särskilt delaktigheten och tryggheten har ökat. Elevernas betygsresultat är ungefär desamma som år 2017. 91 % av eleverna som går ut årskurs nio är behöriga till gymnasiet. 85 % av niorna går ut med fullständiga betyg. Variationer finns mellan enheterna.

FRAMTIDEN

Nya förskolor och skolor tillkommer i samband med bostadsbyggande de kommande åren.

Likvärdig finansiering av lokalkostnader, t ex vid nybyggnation, och idrottshallar behöver säkerställas i samband med utökat utbud.

Fortsatt stort behov av behöriga förskollärare och lärare inom förskola, fritidshem och skola.

Behov av fortsatta insatser för tillgänglig lärmiljö (fysisk, social och pedagogisk) i förskola och skola för att säkerställa en likvärdig utbildning.

Ökade volymer inom vuxenutbildningen kan förväntas då bl a fler nyanlända har behov av studier inom grundläggande och yrkesinriktade utbildningar.

Verksamhetsberättelse vård- och omsorgsnämnden

VIKTIGA HÄNDELSE UNDER ÅRET

- Alla korttidsboendeplatser inkl. växelboende finns nu samlade på Enebacken
- Ny lag 2018; Lagen om samverkan vid utskrivning för slutna hälso- och sjukvård
- Statliga stimulansmedel för ökad bemanning inom äldreomsorgen har fördelats
- Kommunal medel för aktiviteter o samvaro har fördelats inom särskilda boenden med fokusområdet digitalisering
- Implementering pågår av utredningsmetoden IBIC inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning. IBIC utbildning har hållits för utförare vård- och omsorg
- En ny hemtjänstutförare LOV, Olir AB, som sen avslutade under året
- Driften på särskilt boende och dagverksamhet Vårdbo har upphandlats enl. LOU för ny avtalsperiod. Attendo fortsätter driften, ny avtalsstart 1 februari 2019
- Driften på gruppboende Skogstjärnan upphandlad enl. LOU för ny avtalsperiod
- Driften på Åkers park har upphandlats enl. LOU. Ny utförare är Nytida.
- Träffpunktsverksamheten Bryggan är permanentad från 1 januari
- Den första LOV-utföraren inom boendestöd, Funkisgruppen, etablerade sig
- Nya riktlinjer har antagits för kommunal hälso- och sjukvård i Österåker
- Helgaktiviteter har startats upp på träffpunkterna i Åkersberga och Ljusterö

EKONOMISK SAMMANFATTNING

Vård- och omsorgsnämndens resultat för 2018 visar ett budgetunderskott på 3,7 mkr. Den negativa avvikelser beror på högre volymer inom äldreomsorg jämfört med budgeterat, där särskilt boende har ett underskott på 8 mkr och hemtjänsten ett underskott på 2,8 mkr. Detta kompenseras till viss del av överskott inom övrig äldreomsorg, LSS och Psykiatri.

Äldreomsorg motsvarade ca hälften av nämndens totala kostnader. LSS och Psykiatri vuxna verksamheter stod för 35 procent av kostnaderna och resterande 20 procent var fördelat på verksamheter inom Barn och Unga, Personligt ombud samt administration.

VERKSAMHETSUPPFÖLJNING

Verksamheten är uppdelad i fyra huvudområden; nämnd och staber, äldreomsorg, LSS samt psykiatri.

Förvaltningen leds av en socialdirektör. Socialförvaltningen har en stab som arbetar med utredningar, upphandlingar, beställningar och verksamhetsuppföljning. Förvaltningens administrativa stödfunktioner finns samlade i en enhet för administration och service. Båda enheterna arbetar med både Vård- och omsorgsnämndens samt Socialnämndens verksamheter

FRAMTIDEN

Digitalisering och välfärdsteknologi är ett angeläget utvecklingsområde både inom sociala omsorgen och hälso- och sjukvården. Nyttan för brukaren kan vara ökad självständighet, delaktighet, tillgänglighet och trygghet.

Det finns behov av bostäder med särskild service LSS för att kunna verkställa beviljade insatser i Österåkers kommun istället för köp av plats i externt boende utanför kommunen. En boendeprognos tas fram varje år.

Regeringen har tillsatt en utredning för att se över assistensersättningen i socialförsäkringsbalken (SFB) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Utredningens betänkande (SOU 2018:88) överlämnades till regeringen 2019-01-10. Huvuddragen är att tre nya insatser föreslås och att personlig assistans föreslås bli en statlig angelägenhet. Förslagen kan tidigast träda ikraft år 2022 förutsatt att förslagen går vidare och blir lagrådsremiss och därefter beslutade.

Andelen personer som är 80 år och äldre ökar i Österåkers kommun. 2017 var antalet 1621 personer, prognos för 2018 är 1737 personer och prognosen år 2022 är 2285 personer enligt befolkningsprognosen, en ökning med 548 personer på fyra år. Detta kommer att innebära ett ökat behov av insatser riktade till målgruppen, till exempel hemtjänst och särskilt boende.

Verksamhetsberättelse byggnadsnämnden

VIKTIGA HÄNDELSER UNDER ÅRET

- Bygglov har bland annat lämnats för uppförande av 191 st. enbostadshus, 26 st. kedjehus, 33 st. radhus, 15 st. tvåbostadshus och 28 st. fritidshus. Sammanräknat 308 st. bostäder (inkl. fritidshus), att jämföra med 328 bostäder under 2017.
- Nämnden har totalt fattat beslut i 835 lovärenden, samt i 90 st ärenden rörande strandskyddsdispens (2017 824 resp. 67).
- Bygglov har lämnats för uppförande av 12 st flerbostadshus med totalt 199 st lägenheter.
- Tidsbegränsat bygglov har lämnats för 1 st tillfälligt boenden med sammanlagt 5 st lägenheter. 2017 års siffror var 4 st tillfälliga boenden med sammanlagt 55 st lägenheter.
- Startbesked har lämnats för 924 ärenden, varav 161 för bygglovfria åtgärder (attefall) (2017: 1007 resp.192).
- Bygglov bl a har lämnats för:
 - En ny idrottsanläggning i Sjökarby.
 - Ett LSS-boende med 6 lägenheter i Sjökarby och ett särskilt boende på Ljusterö med 10 lägenheter.
 - En förskola och skola i Fredsborg.
 - Ett hotell/vandrarhem vid Ljusterö torg
 - En aktivitetspark i Röllingby.
 - Utbyggnad av gästhamnen på Ingmarsö, en ny servicebyggnad i anslutning till gästhamnen.
- Inom bygglovverksamheten pågår ett omfattande arbete gällande övergång till helt digital handläggningsprocess.

EKONOMISK SAMMANFATTNING

Byggnadsnämnden redovisar ett överskott om 3 234 tkr. Kostnaderna är lägre än budget och intäkterna är högre än budget. Intäkterna är högre än budget inom både bygglov och parkeringsövervakning. Personalkostnaderna ligger lägre än budget och hänförs till vakanser inom bygglovsenheten. Under övriga kostnader finns överskott mot budget vilket främst beror på att kostnaderna för bostadsanpassningsbidrag och samhällsbetalda resor blivit lägre än budgeterat.

VERKSAMHETSUPPFÖLJNING

Antalet ärenden per person i bygglovprocessen, är fortsatt mycket hög i jämförelse med flertalet andra närliggande kommuner. Bygglovsenheten, liksom förmodat de flesta kommunerna i stockholmsområdet, söker konstant efter förstärkning på handläggarsidan. En följd av hög belastning är att visst kvalitetsarbete har fått stå tillbaka, för uppnående av uppsatta, och lagstadgade mål/krav på handläggningstider etc.

I myndighetsutövningen ingår flytt av fordon. Erfarenheterna av faktureringarna är att en stor del inte kommer att betalas. Även om det uppstår kostnader för kommunen så är förvaltningens bedömning att om fordon inte flyttas kommer kostnader uppstå som är större för samhället. En snabbare hantering av fordon innan de blivit vandaliserade ökar också tryggheten i kommunen.

Upphandlingen av samhällsbetalda resor har påbörjats och kommer avslutats 2019. En omfattande utredning har gjorts för att få en komplett bild av läget och därmed kunna genomföra upphandlingen på bästa sätt.

FRAMTIDEN

Antalet ärenden bedöms även fortsättningsvis ligga på en hög nivå, dock med fluktuationer utifrån rådande konjunkturläge och liknande faktorer. Under 2018 var antalet inkomna ärenden 1197. Nämnden kan se en viss ökning av antalet tillsynsärenden, vilka ofta är resurskrävande ärenden.

Verksamheten samhällsbetalda resor arbetar kontinuerligt med trafikingenjörerna för att, med enkla åtgärder, minska de trafikfarliga vägpassagera för eleverna på deras väg till skolan. Detta i syfte att minska andelen taxiresor till skolan till förmån för resor med buss. Ett påtagligt problem är att det saknas skolplatser centralt i Åkersberga vilket gör att elever placeras i mer perifera skolor vilket gör att skolresorna med taxi ökar.

Befolkningens åldersstruktur med ett ökande antal äldre innebär troligen en fortsatt ökning av antalet ärenden om bostadsanpassningsbidrag.

Verksamhetsberättelse miljö- och hälsoskyddsnämnden

VIKTIGA HÄNDELSER UNDER ÅRET

- En undersökning av hur hårda och biocidfria bottenfärger fungerar i kommunens kustvatten genomfördes under året i samarbete med Österåkers gymnasium. I samband med undersökningen utförde miljö- och hälsoskyddsenheten provtagning av ekologisk och kemisk status avseende metaller vid de marinor som ingår i undersökningen.
- Sommarens och höstens torka har inneburit stora konsekvenser för miljö- och hälsoskyddsenhetens arbete i form av många samtal från oroliga fastighetsägare och allmänheten.
- Ett stort antal vattenprover avseende radon, uran, bly och arsenik i enskilda vattentäkter har lämnats in under vår, sommar och höst.
- I samband med miljöövervakning av sjöar upptäcktes avvikande höga halter PFAS i Solbergasjön och i dess tillflöden.
- Sedan iRASFF (nationellt system för livsmedelslarm) togs i bruk i mars 2018 har livsmedelslarmen märkbart ökat. Larmen har bland annat omfattat odeklarerade allergener, metallbitar i mjölkpulver och salmonella i tuggben till hund.

EKONOMISK SAMMANFATTNING

Nämndens överskott om 1 405 tkr fördelar sig med ett överskott om 605 tkr på intäkter och ett överskott om 800 tkr på kostnadssidan.

Överskottet beror på att enheten under sista delen av året har varit fullt bemannade och kunnat arbeta enligt plan och nå upp till intäktsnivån. Intäkter för vattenverksamheten samt att intäkter för utlånad personal till andra verksamheter inom kommunen har genererat en större ersättning än förväntat.

Medel för att påbörja införandet av e-tjänster har inte använts i väntan på kommunövergripande beslut kring tekniska anpassningar och endast en liten del av budget för oförutsedda, akuta händelser har behövts användas. Överskottet på personalkostnader beror på deltidsfrånvaro samt sjukfrånvaro.

VERKSAMHETSUPPFÖLJNING

Provtagning avseende ekologisk status i utvalda sjöar och vattendrag har genomförts. Tillsyn har genomförts av bland annat historiska, misstänkta och pågående förorenade områden, företag som hanterar och använder organiska lösningsmedel, konstgräsplaner och kemikalier i varor. En utredning om vrak och skrotbåtar har utförts.

Tillsyn av städning, ventilation och smittskydd i förskolor samt tillsyn av fotvårdsverksamheter, bassängbad och strandbad har genomförts. Information till fastighetsägare om naturligt höga halter metaller i brunnar har genomförts på bl.a. webb och

socialamedier. Tillsyn av försäljning av tobak och receptfria läkemedel och rökfria miljöer har genomförts.

Inom livsmedelsområdet har 339 mot 333 planerade livsmedelskontroller genomförts och 206 av planerade 223 livsmedelsanläggningar kontrollerats. Inspektioner har bland annat skett vid Kanalens dag. Miljö- och hälsoskydds enheten deltar i regionala provtagningsprojekt inom SILK, samverkan inom livsmedelskontrollen.

Tio stadigvarande serveringstillstånd och nio tillfälliga har givits under året. Inre och yttre tillsyn av restauranger har genomförts.

FRAMTIDEN

Nya taxemodeller, ny VA-plan och nya regler inom flera tillsynsområden, bland annat ny tobakslag, förväntas innebära åtgärder under 2019.

I takt med att Österåker växer kommer fler skolor, förskolor, livsmedelsanläggningar och andra verksamheter att öka vilket bedöms medföra ett ökat behov av resurser för tillsyn och kontroll. Även tillsyn av förorenade områden bedöms öka och kommer att behöva prioriteras under lång tid framöver.

Verksamhetsberättelse socialnämnden

VIKTIGA HÄNDELSER UNDER ÅRET

- Personalsituationen har stabiliserats under året. Detta har skapat förutsättningar för utveckling av verksamheten. Personalomsättningen per den sista december var 11,8 %.
- Enhetsledare har tillsatts inom tre enheter för att fungera som ett dagligt operativt stöd för medarbetare.
- Inom enheten för ekonomiskt bistånd har en mottagningsgrupp inrättats. Syftet är att, genom effektiv och enhetlig handläggning av nya ärenden, stärka rättssäkerheten och kvalitén.
- Inom ramen för projektet Problematisk skolfrånvaro har 14 barn tagit del av insatser som syftar till återgång till skola. Fyra barn har avslutat insatsen, samtliga med positiv effekt.
- Under 2018 påbörjades ett utvecklingsarbete för att införa automatiserad handläggning av ansökningar om ekonomiskt bistånd med hjälp av en robot. Det nya arbetssättet kommer att implementeras under 2019.
- Socialförvaltningen har under perioden 2015 – 2018 deltagit i ett projekt kring digital kompetensutveckling delfinansierat av Europeiska socialfonden (ESF).
- 105 individer har deltagit i projektet Mobilisering inför Arbete som finansieras gemensamt av Samordningsförbundet Södra Roslagen och ESF.
-

EKONOMISK SAMMANFATTNING

Socialnämndens resultat för 2018 visar en negativ budgetavvikelse på ca 8,5 mkr. Socialnämnden exklusive flyktingar har ett budgetöverskott på ca 1,7 mkr vilket beror på lägre kostnader för ekonomiskt bistånd jämfört med budget. Flyktingenheten har ett budgetunderskott på 10,2 mkr vilket beror på extra kostnader för betalning till skolverksamheten jämfört med budget.

VERKSAMHETSUPPFÖLJNING

Socialnämnden fullgör kommunens uppgifter inom socialtjänsten och vad som sägs i lag om socialnämnd, exklusive omsorg om äldre människor och människor med fysiska och psykiska funktionshinder. Socialnämnden fullgör även kommunens uppgifter vad det gäller flyktingmottagning, uppgifter enligt skuldsaneringslagen, föräldrabalken och uppgifter avseende familjerådgivning och ungdomsmottagning.

FRAMTIDEN

För kommunens invånare kan digitalisering och välfärdsteknologi bidra till ökad självständighet, delaktighet, tillgänglighet och trygghet. Det kan också innebära möjligheter till ökad effektivitet och kvalitet på kommunens verksamheter.

Inom Socialnämndens verksamhetsområde skulle en ökad digitalisering bland annat kunna göra det möjligt för klienter att själva boka en tid med sin socialsekreterare, kunna följa sitt ärende eller göra en digital ansökning om bistånd.

Under hösten 2018 påbörjades ett utvecklingsarbete för att införa automatiserad handläggning av ansökningar om ekonomiskt bistånd med hjälp av en robot. Arbetet sker i nära samverkan med kommunens IT-enhet med målet att implementera det nya arbetssättet under 2019.

Utöver tillgången till bostäder är sysselsättning också en viktig del av integrationsarbetet. Under de två år som man som nyanländ ingår i Arbetsförmedlingens etableringsstöd, står staten för individens huvudsakliga försörjning. Därutöver kan en del kostnader tillkomma för kommunen. Många nyanlända hinner inte etablera sig på arbetsmarknaden under etableringsfasen och söker då ekonomiskt bistånd från kommunen, vilket innebär ökade kostnaderna för Socialnämnden.

Verksamhetsberättelse

produktionsstyrelsen

VIKTIGA HÄNDELSER UNDER ÅRET

- Central elevhälsa har inrättats och en elevhälsochef har rekryterats
- En resursskola har startat för grundskoleelever med behov av särskilt anpassad undervisning
- Utökning av gymnasiet med ytterligare två klasser
- En ny omgång förstelärare meriteras
- Pedagogisk omsorg startar på Ingmarsö
- Uppstart av bostad för särskild service för barn och ungdomar (LSS 9:8)
- Satsning på digitalisering i vård och omsorg genom projektet Digit avslutas
- Elektroniskt ledningssystem för systematisk uppföljning av kvalitet införs inom vård och omsorg.
- Försöksverksamhet med elektronisk närvaro inom förskola genomförs

EKONOMISK SAMMANFATTNING

Produktionsstyrelsen uppvisar en avvikelse mot budget på -23,4 mnkr, motsvarande 2,1% av omsättningen. Nyckeltalet för personalkostnaderna uppgår till 69,5% (68,5%) av omsättningen. Den negativa avvikelsen hänförs i första hand till grundskolan (-13,2 mnkr) som under höstterminen haft problem med att anpassa mängden personal efter en lägre elevvolym än budgeterat samt äldreomsorg och hemtjänst (-5,1 mnkr) och Komvux (-3,4 mnkr) varav SFI (-1,6 mnkr). Förskolan har hållit sin budget (0,3 mnkr) och Gymnasiet visar på ett överskott mot budget (0,6 mnkr).

VERKSAMHETSUPPFÖLJNING

Produktionsstyrelsens verksamheter präglas överlag av hög kundnöjdhet. Ambitionsnivån hos chefer och medarbetare är hög och arbete pågår ständigt för att förbättra kvaliteten inom befintliga och under åren utökade ramar.

År 2018 har Produktionen lyckats förbättra kvaliteten inom flertalet verksamheter. Tydligast är detta inom grundskolan där elevernas skolresultat fortsätter att förbättras. Även inom vårdverksamheterna utvecklas kvaliteten i rätt riktning.

Målet att bedriva verksamheten med ekonomi i balans nåddes inte under 2018. Tydliga åtgärder vidtogs under senare delen av 2018. Inför 2019 har ytterligare åtgärder vidtagits för att förbättra ekonomin och prognossäkerheten.

Antalet barn per årsarbetare inom förskolan låg i oktober 2018 på 5,7.

Inom grundskolan är den goda kvaliteten och därmed elevernas resultat är fortfarande tydlig. Meritvärdet i åk 9 fortsätter att öka.

De kompetensutvecklingsinsatser som genomförs inom skolan är kopplade till de utvecklingsområden som identifierades i det systematiska kvalitetsarbetet. Vi har fortsatt fokus på att elevernas frånvaro ska minska.

Österåkers gymnasium är populärt och utökade hösten 2018 med ytterligare två klasser på de teoretiska programmen varav en startades med mycket kort varsel.

Komvux Österåker står sig kvalitativt mycket väl i konkurrensen inom vuxenutbildningen. I och med auktorisationen har antalet utförare ökat och konkurrensen är stor. De egna kursutvärderingarna som genomförs visar att eleverna är nöjda med utbildningen.

Den kommunala musikskolan bedriver en utåtriktad verksamhet med en lång rad elevkonserter som under 2018 ökat i antal.

Under 2018 har antalet besök på fritidsgårdarna varit ca 85 000st, en ökning med ca 3 000 besök jämfört med år 2017. Det ständigt pågående integrationsarbete som bedrivs är ett lyckat arbete och i dagsläget är våra nyanlända en del av ungdomsgruppen.

Trots att Vård- och omsorg brottas med ekonomiska utmaningar präglas verksamheterna av kundfokus och stort engagemang. Genom införandet av ett elektroniskt stödsystem så har möjligheten till systematisk uppföljning av kvaliteten ökat markant.

Måltidsenheten arbetar övergripande för att förmedla matglädje och ansvarar för tillagning av mat för barn, ungdomar och äldre. Maten lagas, med få undantag, från grunden och 2018 var 28% av enhetens inköp ekologiska.

FRAMTIDEN

2019 kommer för Produktionsutskottet att innebära ett fortsatt intensivt arbete med att skapa en ekonomi i balans med bibehållen och helst utökad kvalitet inom samtliga verksamheter.

Produktionsförvaltningen ska med sitt verksamhetsperspektiv bidra till den långsiktiga strategin för lokalförsörjningen inom samtliga verksamheter.

Verksamhetsberättelse Armada-koncernen

VIKTIGA HÄNDELSE UNDER ÅRET

- Uppdraget med att bygga samt färdigställa bostäder till nyanlända har fortsatt under året.
- I Ishallen har kylmaskinsbyte skett för att optimera drift och sänka energikostnader.
- För Armada Bostäder har fortsatta åtgärder vidtagits för att sänka radonvärdena i de fastigheter som ligger över gränsvärdet.
- Nybyggnation av Friidrottsanläggningen har pågått under året.
- Ny bollhall i anslutning till Skärgårdsstadsskolan färdigställdes i början av året.
- Österskärsskolan har fått till/nybyggd fastighet med matsal och kök.
- Ombyggnationen av Hackstaskolan avslutades.
- I de kommunala verksamhetslokalerna har arbetet fortsatt med fokus på energi, miljö och säkerhet.
- Österåkers Stadsnät AB har fortsatt arbetet med bredbandsutbyggnad med mål att uppnå 90%.
-

EKONOMISK SAMMANFATTNING

Koncernens resultat efter finansiella poster, bokslutsdispositioner och skatt uppgår till en vinst på 11 Mkr. Detta kan jämföras med föregående års resultat på 4,5 Mkr. Året dessförinnan, 2016, låg vinsten på 3,6 Mkr.

Totalt sett för koncernen har driftkostnaderna inkl. administration i relation till den utthyrningsbara ytan ökat jämfört med föregående år, såsom vatten och avlopp, el, fjärrvärme, sopor, samt förvaltningskostnader. Administrationskostnaderna har minskat under 2018. Kostnaderna för underhåll har enligt plan minskat. För hyresbostäderna har driftkostnaderna ökat främst med anledning av reparationskostnader.

Balansomslutningen har ökat med anledning av flertalet pågående om och nybyggnadsprojekt vilket således även utökar skulder hos kreditinstitut. Koncernens totala utestående lån till kreditinstitut var på balansdagen 2 914 572 tkr (År 2017: 2 765 503 tkr). Den genomsnittliga räntesatsen för år 2018 var 1,16%. Samtliga av koncernens lån har kommunal borgens som säkerhet.

VERKSAMHETSUPPFÖLJNING

Under året har uppdraget med att bygga samt färdigställa bostadsmoduler till nyanlända fortsatt. Färdigställt har tre nya modulängor, med fem lägenheter per länga, på Korsgårdesvägen samt två nya längor på Ljusterö.

Under året avslutades ombyggnationen av Hackstaskolan. Nu väntar arbetet med skolgård samt att lösa trafiksituationen i anslutning till skolan.

Brandlarmsanläggningar har bytts ut och befintliga kompletterats på Österåkers gymnasium, Söraskolan och Margaretelundsskolan samt ny anläggning på Röllingbyskolan.

Första spadtaget togs under 2016 för Friidrottsarenan och nybyggnationen har pågått under året. På samma fastighet finns även Röllingbyskolan.

I början av året färdigställdes ny bollhall i anslutning till Skärgårdsstadsskolan. Österskärsskolan har under året fått till/nybyggd fastighet

Kylmaskinsbyte har skett i ishallen för att optimera drift och sänka energikostnader.

Österåkers Stadsnät AB har fortsatt arbetet med bredbandsutbyggnad . Under 2018 har flertalet glesbyggnadsprojekt pågått och ett nytt har startat ”Ljusterö del 2 OMR 3”. Målet kvarstår att uppnå 90 % tillgänglighet för kommunens innevånare till 2019.

FRAMTIDEN

Med en lånevolym på drygt 2 900 000 tkr är räntekostnaderna och förändringen av ränteläget oerhört väsentliga för koncernens resultat. En ränteförändring på 1,0% innebär en resultatpåverkan med 29 Mkr för en 100% rörlig portfölj. Det totala lånebeloppet för bolagen är hög men det bör noteras att marknadsvärdet på fastigheterna är högre.

I framtiden väntas omfattande investeringar vilket kan leda till ytterligare behov av upplåningar. Förbrukningsavgifterna är av väsentlighet för ett fastighetsbolag och här är trenderna i kraftmarknaden viktiga aspekter.

Verksamhetsberättelse Roslagsvatten- koncernen

VIKTIGA HÄNDELSER UNDER ÅRET

- Två stora planprogram pågår, Åkersberga centrum samt Täljö/Gottsunda. På VA-sidan kommer det att krävas mycket omläggning och förnyelse i Åkersberga centrum där även åtgärder och investeringar utanför programområdet krävs för att möjliggöra tänkta exploateringar. En del av detta arbete har påbörjats i samband med nya Stationsområdet. Täljö/Gottsunda är ett omvandlingsområde som kommer att förtätas kring stationen. Genom programområdet ska det dras viktiga huvudledningar för både dricksvatten och spillvatten.
- Arbetet med en ny reningsverkslösning har fortsatt under året. Förhandlingarna med Käppalaförbundet om en framtida anslutning av Österåker fortgår, parallellt säkerställer Roslagsvatten att det finns ytterligare alternativ jämte en anslutning till Käppala. Därför pågår utvärdering av ett eventuellt nytt reningsverk i Täljö, i vilken ett projekt för tillståndsansökan har påbörjats. Likaså pågår en utvärdering av att bygga ut befintliga reningsverk för att möta morgondagens behov.
- Avfallsverksamheten i Österåker har som helhet löpt på och utvecklats under året. Under året genomfördes byte från behovstömning till schemalagd tömning vilket innebar en övergripande förändring av sophämtningen. Samtidigt infördes en ny avfallstaxa.
- Matavfallsinsamlingen utökades genom att matavfallsinsamling infördes på Ljusterö och möjligheten att lämna in elavfall på Brännbackens ÅVC och i butiker kompletterades med fler elavfallsskåp. På Brännbackens ÅVC asfalterades planen för rangering av containrar.

EKONOMISK SAMMANFATTNING

Resultatet för perioden blev + 35,1 mnkr före bokslutsdispositioner. Dessa avsätts helt till överavskrivningar i respektive dotterbolag. Finansnettots överskott jämfört med budget beror till stor del på att räntan varit mycket låg. Investeringarna har varit 177 mnkr.

VERKSAMHETSUPPFÖLJNING

Bolagets ambition är att i mesta möjliga mån vara tillgängliga och närvarande för sina kunder där de finns. Bolaget informerar och tipsar via sin webbplats, informationsmaterial och annonser, vid behov via vår sms-tjänst och traditionella medier samt sociala medier.

Man uppmuntrar även till dialog med kommuninvånarna på sin Facebook-sida genom filmer, bilder och andra inlägg.

Det finns en ständig tillgänglighet genom bolagets beredskap och kundservice erbjuder personlig kontakt via mail och telefon.

En tidig och klok planering ger effektivt markutnyttjande och dagvattenhanteringen kan ske till en rimlig kostnad. Genom att ta tillvara dagvattnets gestaltningspotential skapas trevliga och säkra miljöer för invånarna att vistas och må bra i. Det gynnar även den biologiska mångfalden.

FRAMTIDEN

Utvecklingen av avfallsområdet är som regel en långsiktig process. Den nuvarande avfallsplanens mål ligger fast till och med 2020 vilket innebär fortsatt fokus på ökad insamling av matavfall, förbättrade möjligheter att sortera avfall för materialåtervinning och förbättrade möjligheter att sortera farligt avfall.

Ett fortsatt planerande för det nya Österåker och småstaden Åkersberga utvecklas vidare och delprojekt kommer att startas upp. Mycket fokus ligger på att leda om spillvatten från väst som idag belastar centrala Åkersberga. För centrala Åkersberga är framtagandet av en förnyelse-, förbättrings- och omlägningsplan samt att säkra dagvattenhanteringen viktigt.

Arbetet med en ny reningsverkslösning är den enskilt viktigaste frågan och mycket energi kommer att läggas på detta.

Resultaträkning

(mnkr)	Kommunen				Koncernen			
	Not	Utfall 2018	Budget 2018	Utfall 2017	Not	Utfall 2018	Budget 2018	Utfall 2017
Verksamhetens intäkter								
Intäkter	1	396,1	366,9	461,7	2	751,4	717,5	799,1
<i>varav jämförelsestörande intäkter</i>	3	0,0	0,0	7,0		0,0	0,0	0,1
Kostnader	4,5	-2 528,4	-2 439,4	-2 429,3	6	-2 706,7	-2 601,9	-2 595,4
<i>varav jämförelsestörande kostnader</i>		-31,9		0,0	7	-2,0		0,0
Av- samt nedskrivningar	8	-39,1	-43,0	-41,4	9	-148,6	-159,3	-148,8
Verksamhetens nettokostnader		-2 171,4	-2 115,5	-2 009,0		-2 103,9	-2 043,7	-1 945,2
Skatteintäkter	10	1 911,2	1 905,7	1 893,9		1 911,2	1 905,7	1 893,9
Generella statsbidrag och utjämning	11	228,8	215,0	247,4		228,8	215,0	247,4
Finansiella intäkter		51,5	18,2	19,7		40,6	8,4	9,6
Finansiella kostnader	12	-16,3	-1,4	-4,1	13	-50,0	-44,7	-38,2
Resultat före extraordinära poster		3,9	22,0	147,8		26,7	40,8	167,6
Extraordinära intäkter		0,0	0,0	0,0		0,0	0,0	0,0
Extraordinära kostnader		0,0	0,0	0,0		0,0	0,0	0,0
Årets resultat		3,9	22,0	147,8		26,7	40,8	167,6

Balansräkning

(mnkr)	Kommunen			Koncernen		
	Not	2018-12-31	2017-12-31	Not	2018-12-31	2017-12-31
TILLGÅNGAR						
Immateriella anläggningstillgångar						
Övriga immateriella anläggningstillgångar	14	5,2	4,8	15	5,4	5,2
Materiella anläggningstillgångar						
Fastigheter och tekniska anläggningar	16	704,8	728,2	17	3 839,8	3 757,7
Maskiner och inventarier	18	19,2	20,3	19	27,6	30,1
Övriga materiella anläggningstillgångar	20	138,5	64,2	21	816,6	679,9
Finansiella anläggningstillgångar						
Värdepapper, andelar	22	125,0	125,0	23	89,7	89,7
Bostadsrätter		7,4	7,4		7,4	7,4
Bidrag för utbyggnad av infrastruktur	24	416,6	9,0		416,6	9,0
Långfristiga fordringar		4,8	4,9		9,2	9,3
Summa anläggningstillgångar		1 421,6	963,8		5 212,5	4 588,4
Omsättningstillgångar						
Förråd		0,0	0,0		0,3	0,3
Exploateringstillgångar		94,3	112,2		95,5	113,4
Kortfristiga fordringar	25	246,4	247,3	26	298,8	295,5
Kortfristiga placeringar	27	577,3	551,8		577,3	551,8
Kassa och bank		135,4	141,7		254,2	241,0
Summa omsättningstillgångar		1 053,4	1 053,0		1 226,1	1 202,0
SUMMA TILLGÅNGAR		2 475,0	2 016,8		6 438,6	5 790,3
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER						
Eget kapital						
Eget kapital	28	1 269,4	1 265,5	29	1 422,6	1 395,0
<i>varav periodens resultat</i>		3,9	147,8		26,7	167,6
Summa eget kapital		1 269,4	1 265,5		1 422,6	1 395,0
Avsättningar						
Avsättningar för pensioner	30	206,6	182,1	31	208,1	183,7
Övriga avsättningar		418,1	0,1		437,1	16,4
Summa avsättningar		624,7	182,2		645,2	200,1
Skulder						
Långfristiga skulder	32	87,3	90,8	33	3 469,6	3 240,8
Kortfristiga skulder	34	493,6	478,3	35	901,2	954,4
Summa skulder		580,9	569,1		4 370,8	4 195,2
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR Och SKULDER		2 475,0	2 016,8		6 438,6	5 790,3
Ansvarsförbindelser						
Pensionsskuld	36	696,2	706,2		696,3	706,3
Borgensåtaganden	37	3 325,4	3 189,6		3 325,4	1,2
Övriga ansvarsförbindelser	38	171,9	105,7		171,9	105,7

Finansieringsanalys

(mnkr)	Kommunen			Koncernen		
	Not	2018	2017	Not	2018	2017
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN						
Årets resultat		3,9	147,8		26,7	167,6
Justering för av- och nedskrivningar		39,1	41,4		148,6	148,8
Justering för pensionsavsättningar		24,5	19,5		24,4	19,4
Justering för övriga avsättningar		418,0	0,1		420,7	6,5
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster		0,0	0,0		0,8	0,0
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		485,5	208,7		621,2	342,3
Ökning/minskning kortfristiga fordringar		-24,5	-83,1		-28,7	-44,3
Ökning/minskning förråd och lager		0,0	0,0		0,0	0,0
Ökning/minskning kortfristiga skulder		15,3	19,3		-53,1	72,8
Ökning/minskning exploateringsstillgångar		17,9	-74,8		17,9	-76,0
Medel från den löpande verksamheten		494,2	70,2		557,3	294,8
INVESTERINGSVERKSAMHETEN						
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-87,0	-111,0		-394,7	-588,9
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		0,1	0,0		0,1	35,4
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar		-2,4	-1,2		-2,4	-1,2
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar		0,0	0,0		0,0	0,0
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar		0,0	-45,4		0,0	-55,3
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		0,0	0,0		0,0	0,0
Investeringsbidrag		0,0	0,0		31,7	0,0
Medel från investeringsverksamheten		-89,3	-157,6		-365,2	-610,0
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN						
Ökning av långfristiga skulder		0,0	4,2		263,1	309,9
Minskning av långfristig skuld		-3,5	0,0		-34,4	-45,7
Ökning av långfristiga fordringar		-407,6	-9,3		-408,0	-9,7
Minskning av långfristiga fordringar		0,0	0,0		0,4	0,2
Aktieägartillskott		0,0	0,0		0,0	0,0
Medel från finansieringsverksamheten		-411,1	-5,1		-178,8	254,8
ÅRETS KASSAFLÖDE						
Summa av årets kassaflöde		-6,3	-92,5		13,2	-60,3
Likvida medel vid årets början		141,7	234,2		241,0	301,3
Likvida medel vid årets slut		135,4	141,7		254,2	241,0

Noter

KOMMUNEN			KONCERNEN		
(mnkr)	2018	2017	(mnkr)	2018	2017
Not 1 Summa intäkter			Not 2 Koncernens intäkter		
Enligt driftsredovisningen	1 480,1	1 472,0	Österåkers Kommun	396,1	461,7
Intern handel mellan nämnder	-1 100,4	-1 072,5	Armada Fastighets AB	330,8	322,7
Statsbidrag maxtaxa	15,0	15,8	Roslagsvatten AB	190,2	175,0
Realisationsvinst	0,0	7,0	Elimineringar	-165,8	-160,4
Exploateringsintäkt	0,0	38,0	Summa	751,4	799,1
Övriga centrala poster	1,4	1,4			
Summa	396,1	461,7			
Not 3 Jämförelsestörande intäkter			Not 4 Koncernens jämförelsestörande intäkter		
Realisationsvinster 2017 vid försäljning av fastighet; Mark vid nya brandstationen såld till Armada för 7,0 mnkr			Armadas vinster vid försäljning av inventarier		
Not 4 Summa kostnader			Not 6 Koncernens kostnader		
Enligt driftsredovisningen	3 608,7	3 487,9	Österåkers Kommun	-2 528,4	-2 429,3
Intern handel mellan nämnder	-1 100,4	-1 072,5	Armada Fastighets AB	-192,8	-193,9
Intern kapitalränta	-12,9	-12,9	Roslagsvatten AB	-151,2	-126,7
Periodiserat investeringsbidrag	1,4	1,4	Elimineringar	165,6	154,5
Avskrivningar	-39,1	-41,4	Summa	-2 706,7	-2 595,4
Justering semesterlöneskuld	0,0	3,8			
Pensioner regleringspost	55,9	51,9			
Försäljningskostnad exploatering	0,0	9,3			
Periodiserat bidrag till infrastruktur	10,0	0,0			
Övriga centrala poster	4,7	1,819			
Summa	2 528,4	2 429,3			
Not 5 Upplösning av infrastrukturella bidrag			Not 7 Koncernens jämförelsestörande kostnader		
Projekt Bredning av väg 276	0,4	0,0	Avser förlust inom Armada i samband med stöld (1,7 mnkr) samt utrangering av komponent (0,3 mnkr).		
Projekt Roslagsbanans förlängning	10,0	0,0			
Belopp i resultaträkningen	10,4	0,0			
Not 8 Av-samt nedskrivningar			Not 9 Koncernens av- samt nedskrivningar		
Immateriella anläggningstillgångar	1,9	2,9	Immateriella anläggningstillgångar	2,1	3,1
Fastigheter och anläggningar	30,2	30,0	Fastigheter och anläggningar	136,3	131,8
Maskiner och inventarier	6,9	8,5	Maskiner och inventarier	10,2	12,4
Nedskrivning	0,0	0,0	Nedskrivning	0,0	1,6
Summa	39,1	41,4	Summa	148,6	148,8
Not 10 Skatteintäkter					
Allmän kommunalskatt	1 920,3	1 900,5			
Skatteavräkning innevarande år	-2,7	-8,8			
Skatteavräkning förutvarande år	-6,3	2,2			
Summa	1 911,2	1 893,9			
Not 11 Generella statsbidrag och utjämning					
Kostnadsutjämning	40,9	68,8			
Inkomstutjämning	46,6	44,3			
Regleringsavgift	6,9	-0,4			
Strukturbidrag	0,0	0,0			
Kommunal fastighetsavgift	93,0	89,1			
Utjämningsbidrag LSS	21,6	28,7			
Övriga bidrag från staten	19,7	17,0			
Summa	228,8	247,4			

KOMMUNEN			KONCERNEN		
(mnkr)	2018	2017	(mnkr)	2018	2017
Not 12 Finansiella kostnader			Not 13 Koncernens finansiella kostnader		
Räntor på lån och borgensavg	0,0	0,0	Räntor på lån och borgensavgift	33,5	33,9
Räntor på pensionsskuld	1,8	2,4	Räntor på pensionsskuld	1,8	2,4
Nedskrivning av fin. omsättningstillg.	12,4	0,0	Nedskrivning av fin. omsättningstillg	12,4	
Övriga finansiella kostnader	2,1	1,7	Övriga finansiella kostnader	2,3	1,9
Summa	16,3	4,1	Summa	50,0	38,2
Not 14 Immateriella anläggningstillgångar			Not 15 Koncernens immateriella anläggningstillg		
Ingående balans	4,8	6,5	Ingående balans	5,2	7,1
Nyanskaffning	2,4	1,2	Nyanskaffning	2,4	1,2
Avskrivning	-1,9	-2,9	Avskrivning	-2,1	-3,1
Nedskrivning/utrangering	0,0	0,0	Nedskrivning/utrangering	0,0	0,0
Utgående balans	5,2	4,8	Utgående balans	5,4	5,2
Ursprungligt anskaffningsvärde	16,5	14,1	Ursprungligt anskaffningsvärde	17,6	15,3
Ackumulerade avskrivningar	-11,2	-9,3	Ackumulerade avskrivningar	-12,1	-10,2
Bokfört värde	5,2	4,8	Bokfört värde	5,4	5,2
Not 16 Fastigheter och tekniska anläggningar			Not 17 Koncernens fastigheter och tekn anläggning		
Ingående balans	728,2	716,6	Ingående balans	3 757,7	3 490,5
Nyanskaffning	23,7	41,7	Nyanskaffning	235,6	400,4
Avskrivning	-30,2	-30,0	Avskrivning	-136,3	-131,8
Nedskrivning/utrangering	-17,0	0,0	Nedskrivning/utrangering	-17,1	-1,4
Utgående balans	704,8	728,2	Utgående balans	3 839,8	3 757,7
Ursprungligt anskaffningsvärde	997,9	991,1	Ursprungligt anskaffningsvärde	5 458,3	5 244,3
Ackumulerade avskrivningar	-293,1	-262,9	Ackumulerade avskrivningar	-1 618,5	-1 486,6
Bokfört värde	704,8	728,2	Bokfört värde	3 839,8	3 757,7
Not 18 Maskiner och inventarier			Not 19 Koncernens maskiner och inventarier		
Ingående balans	20,3	23,6	Ingående balans	30,1	35,4
Nyanskaffning	5,8	5,2	Nyanskaffning	7,6	7,4
Avskrivning	-6,9	-8,4	Avskrivning	-10,1	-12,3
Nedskrivning/utrangering	0,0	-0,1	Nedskrivning/utrangering	0,0	-0,3
Utgående balans	19,2	20,3	Utgående balans	27,6	30,1
Ursprungligt anskaffningsvärde	70,9	65,2	Ursprungligt anskaffningsvärde	110,8	103,9
Ackumulerade avskrivningar	-51,7	-44,9	Ackumulerade avskrivningar	-83,2	-73,8
Bokfört värde	19,2	20,3	Bokfört värde	27,6	30,1
Not 20 Övriga materiella anläggningstillg			Not 21 Koncernens övriga materiella anläggningstillg		
Posten utgörs av pågående arbeten inom kommunen vid årsskiftet, det vill säga investeringar som ännu inte avslutats.			Posten utgörs av pågående arbeten inom koncernen vid årsskiftet, det vill säga investeringar som ännu inte avslutats.		
Not 22 Värdepapper och andelar			Not 23 Koncernens värdepapper och andelar		
Världsljus AB	0,4	0,4	Världsljus AB	0,4	0,4
Stockholmsregionens Försäkring	3,8	3,8	Stockholmsregionens Försäkring	3,8	3,8
Visit Roslagen AB	0,1	0,1	Visit Roslagen AB	0,1	0,1
Inera AB	0,0	0,0	Inera AB	0,0	0,0
Långängens Förvaltnings AB	30,5	30,5	Långängens Förvaltnings AB	30,5	30,5
ÖGAB Fastighet 6 AB	39,6	39,6	ÖGAB Fastighet 6 AB	39,6	39,6
Österåkers återvinningscentral AB	5,7	5,7	Österåkers återvinningscentral AB	5,7	5,7
Roslagsvatten AB	2,3	2,3	HBV förening	0,1	0,1
Armada Fastighets AB	42,6	42,6	Sågra Fastighets AB	9,6	9,6
Summa	125,0	125,0	Summa	89,7	89,7

KOMMUNEN			KONCERNEN		
(mnkr)	2018	2017	(mnkr)	2018	2017
Not 24 Bidrag för utbyggnad av infrastruktur					
Projekt Breddning av väg 276	9,0	9,0			
upplöst belopp	-0,4	0,0			
Bokfört värde	8,6	9,0			
Projekt Roslagsbanans förlängning	418,0	0,0			
upplöst belopp	-10,0	0,0			
Bokfört värde	408,0	0,0			
Not 25 Kortfristiga fordringar			Not 26 Koncernens kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	59,5	55,9	Kundfordringar	49,9	44,7
Interimsfordringar	162,7	165,9	Interimsfordringar	188,4	177,4
Övriga kortfristiga fordringar	24,2	25,5	Övriga kortfristiga fordringar	60,4	73,3
Summa	246,4	247,3	Summa	298,8	295,5
Not 27 Kortfristiga placeringar					
Marknadsvärde pensionsportföljen;					
- nominella räntor	99,4	85,3			
- realräntepapper	7,5	18,3			
- svenska aktier	12,0	15,2			
- utländska aktier	39,4	35,1			
- globala strukturerade produkter	0,0	15,3			
- svenska strukturerade produkter	0,0	0,0			
- likvida medel	7,8	0,8			
Summa	166,2	170,1			
Marknadsvärde överlikviditetsportföljen;					
- nominella räntor	338,3	278,1			
- realräntepapper	0,0	0,0			
- svenska aktier	7,0	0,0			
- utländska aktier	65,5	0,0			
- globala strukturerade produkter	0,0	120,7			
- svenska strukturerade produkter	0,0	18,8			
- likvida medel	0,3	0,0			
Summa	411,0	417,7			
Bokfört värde pensionsportföljen;					
- nominella räntor	99,7	81,8			
- realräntepapper	7,0	16,0			
- svenska aktier	11,9	11,2			
- utländska aktier	42,1	29,9			
- globala strukturerade produkter	0,0	12,1			
- svenska strukturerade produkter	0,0	0,0			
- likvida medel	7,8	0,8			
Summa	168,5	151,7			
Bokfört värde överlikviditetsportföljen;					
- nominella räntor	341,4	276,4			
- realräntepapper	0,0	0,0			
- svenska aktier	7,5	0,0			
- utländska aktier	72,0	0,0			
- globala strukturerade produkter	0,0	105,4			
- svenska strukturerade produkter	0,0	18,2			
- likvida medel	0,3	0,0			
Summa	421,2	400,1			

Posten är värderad enligt lägsta värdets princip,

KOMMUNEN			KONCERNEN		
(mnkr)	2018	2017	(mnkr)	2018	2017
Not 28 Eget kapital			Not 29 Koncernens eget kapital		
Förändring av eget kapital			Förändring av eget kapital		
Ingående värde	1 265,5	1 117,6	Ingående värde	1 395,0	1 227,4
Periodens resultat	3,9	147,8	Periodens resultat	26,7	167,6
Direktbokningar mot eget kap	0,0	0,0	Direktbokningar mot eget kap	0,8	0,0
Utgående värde	1 269,4	1 265,5	Utgående värde	1 422,6	1 395,0
Uppdelning av eget kapital			Direktbokning avser Roslagsvattens förändrade skatteskuld pga sänkt bolagsskatt		
Resultatutjämningsreserv	179,6	179,6			
Övrigt eget kapital	1089,8	1 085,9			
- varav reserverat för pensioner	699,2	699,2			
Utgående eget kapital	1 269,4	1 265,5			
Not 30 Avsättningar för pensioner			Not 31 Koncernens avsättningar för pensioner		
Avsättning för pension, anställda	154,9	135,4	Avsättning för pension, anställda	156,1	136,6
Avsättning för pension, förtroendevald	11,4	11,1	Avsättning för pension, förtroendevald	11,4	11,1
Avsättning för visstidspension, anställda	0,0	0,0	Avsättning för visstidspension, anställda	0,0	0,0
Löneskatt på ovan	40,3	35,6	Löneskatt på ovan	40,7	36,0
Summa	206,6	182,1	Summa	208,1	183,7
IB	182,1	162,7	IB	183,6	164,4
Ökning löneskatt	4,8	3,8	Ökning löneskatt	4,7	3,8
Finansiell kostnad	1,6	2,1	Finansiell kostnad	1,6	2,1
Indexjustering	2,3	1,3	Indexjustering	2,3	1,2
Nya beslut	1,1	0,0	Nya beslut	1,1	0,0
Nyintjänad pension	19,4	16,0	Nyintjänad pension	19,4	16,0
Utbetalningar	-4,6	-3,7	Utbetalningar	-4,6	-3,7
UB	206,6	182,1	UB	208,1	183,7
Aktualiseringsgraden uppgår till 79,0 %					
Not 32 Långfristiga skulder			Not 33 Koncernens långfristiga skulder		
Balanserade investeringsbidrag	81,7	85,2	Balanserade investeringsbidrag	81,7	85,2
Lån i bank och kreditinstitut	0,0	0,0	Lån i bank och kreditinstitut	3 011,7	2 835,3
Övriga långfristiga skulder	5,6	5,6	Övriga långfristiga skulder	376,1	320,3
Summa	87,3	90,8	Summa	3 469,6	3 240,8
Not 34 Kortfristiga skulder			Not 35 Koncernens kortfristiga skulder		
Leverantörsskulder	168,7	172,0	Leverantörsskulder	187,9	231,8
Interimsskulder	283,8	272,4	Interimsskulder	332,5	315,6
Personalens skatter och avg	15,0	14,6	Personalens skatter och avg	16,3	15,8
Övriga kortfristiga skulder	26,1	19,4	Övriga kortfristiga skulder	364,6	391,2
Summa	493,6	478,3	Summa	901,2	954,4

KOMMUNEN			KONCERNEN		
(mnkr)	2018	2017	(mnkr)	2018	2017
Not 36 Pensionsskuld inom linjen					
Pension för anställda	558,0	564,5			
Pension för förtroendevalda	2,2	3,8			
Löneskatt på ovan	135,9	137,9			
Summa	696,2	706,2			
IB	706,2	729,3			
förändring löneskatt	-2,0	-4,5			
uppräknning/indexjustering	11,7	14,4			
övrigt post	13,7	0,0			
nyintjänad pension	-1,6	-0,3			
utbetalningar	-31,8	-32,8			
UB	696,2	706,2			
- varav reserverat under eget kapita	699,2	699,2			
Visstidspension avser 1 personer 2018					
Not 37 Borgensförbindelser					
Armada-koncernen	2 914,6	2 765,5			
Roslagsvatten AB	13,0	13,0			
Österåkersvatten AB	396,9	409,9			
Kommunalt förlustansvar småhus	0,2	0,3			
Övrigt	0,8	0,9			
Summa	3 325,4	3 189,6			
Not 38 Övriga ansvarförbindelser					
Posten utgörs av summan av de kommande årens förfallobelopp enligt kommunens befintliga hyresavtal som överstiger 3 år.					
upp till 1 år	23,3	22,6			
mellan 1 och 5 år	88,0	60,5			
över 5 år	60,6	22,6			
Summa	171,9	105,7			

Redovisningsprinciper

PENSIONSSKULD

Pensionsskulden är den beräknade framtida skuld som kommunen har till arbetstagare och pensionstagare. Den samlade pensionsskulden återfinns under raderna avsättningar för pensioner, kortfristiga skulder och under raden ansvarsförbindelse. Denna rad ligger utanför balansräkningen enligt den sk blandmodellen. Den del av avsatta pensionsmedel som överstiger 166,2 mnkr är återlånade till verksamheten.

Kommunen har beslutat att från och med 1998 årligen betala hela det årliga intjänandet av pensionen för individuell avsättning. Under ansvarsförbindelser finns de pensionsförpliktelser som har tjänats in av arbetstagare och pensionstagare före 1998. Dessa räknas årligen upp enligt fastställt index och reduceras med årets utbetalningar till pensionstagarna. Samtliga pensionsskulder är beräknade utifrån RIPS, SKLs beräkningsprinciper för pensioner.

Sedan 2014 har även pensioner avseende förtroendevalda beräknats årligen och ingår i räkenskaperna.

SEMESTERLÖNESKULD

De anställdas fordran på kommunen i form av intjänad semester samt ej kompenserad övertid har skuldbokförts som kortfristig skuld. Skulden baseras på konstaterat utfall vid respektive bokslut. För 2018 konstateras att skulden ökat med 2,9 mnkr och uppgick vid årets slut till 62,5 mnkr.

ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Från 2010 har investeringsbidrag av ett större värde balanserats separat och anläggningstillgångarna upptas till bruttoanskaffningsvärde. Som ett större värde har 1,0 mnkr använts som riktvärde. Investeringsbidragen periodiseras över anläggningarnas ekonomiska livslängd.

Det bokförda värdet utgörs av anskaffningsvärdet minskat med planmässiga avskrivningar. Som gränsvärde för att klassas som investering har använts 1 pbb (prisbasbelopp). Inom immateriella tillgångar finns dels intern utvecklad, i form av kartdatabas, dels externt förvärvade i form av olika IT-system.

Från 2017 är anläggningsreskontra med systemstöd tagen i bruk. Detta innebär att icke avslutade investeringar per årsskiftet återfinns i balansräkningen under posten Övriga materiella anläggningstillgångar som pågående arbete.

KOMPONENTREDOVISNING

Under 2015 färdigställdes arbetet med att dela upp större befintliga anläggningar på väsentliga komponenter. Som gränsvärde för större anläggningar användes 1,0 mnkr. Vid arbetet med att dela upp äldre anläggningar i komponenter användes fördelningsnycklar framräknade av Samhällsbyggnadsförvaltningen. För unika anläggningar gjordes separata bedömningar. Sedan 2015 har nyanskaffningar delats upp på komponenter vid aktivering. Separata bedömningar ligger till grund för fördelning på komponenter för alla anläggningar från 2015.

Komponentredovisning har också fullt ut genomförts i båda dotterföretagen.

EXPLOATERINGSTILLGÅNGAR

Vid bokslut bedöms vilka nedlagda utgifter och inkomster som skall avslutas mot resultatet och vilka som skall balanseras i väntan på ytterligare utgifter och inkomster. Tabell under avsnittet Exploateringsredovisning visar ingående balanserade värden, årets totala utfall inom exploateringsredovisningen samt resultatförda belopp 2018 fördelat över exploateringsområden.

AVSKRIVNINGAR

Avskrivning påbörjas samma månad som en anläggning tagits i bruk.

Avskrivningstider beräknas utifrån den aktuella anläggningstillgångens uppskattade ekonomiska livslängd. För anläggningar av ett större värde (över 1,0 mnkr) som innehåller olika komponenter med olika ekonomisk livslängd görs en uppdelning där varje komponent skrivs av separat.

Rak avskrivning tillämpas. Följande avskrivningstider tillämpas om inte det enskilda fallet föranleder någon avvikelser:

- Internt upprättade kartor – 3 år
- Licenser för förvärvade system – avtalstiden
- Investeringar i gator och vägar – individuella bedömningar, dock längst 60 år
- Inventarier i kontors- respektive verksamhetsmiljö – 10 år/5 år
- Investeringar i IT-hårdvara – 3 år
- Konst och mark skrivs inte av

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING

I den sammanställda redovisningen ingår för 2018 Österåkers kommun, Armada Fastighets AB (100 %) samt Roslagsvatten AB (43,9 %). Detsamma gäller jämförelseår 2017.

Den sammanställda redovisningen upprättas enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. I enlighet med den proportionella konsolideringen har endast ägda andelar av räkenskapsposterna för de kommunala ej helägda företagen tagits in i koncernredovisningen. Vid konsolidering har de civilrättsliga underkoncernernas bokslut används enligt

alternativregeln i Rekommendationen om sammanställd redovisning. Inom koncernen förekommer handel mellan bolagen. Eliminering av intäkter/kostnader samt fordringar/skulder som bygger på inlämnade uppgifter från bolagen har gjorts för att ge en rättvisande bild av koncernens totala ekonomi. Utöver detta har även övriga kända transaktioner såsom utdelningar, innehav av aktier och dylikt eliminerats.

Under 2016 samt 2017 har förvärv skett av tre helägda bolag. Dessa har dock inte konsoliderats i den sammanställda redovisningen på grund av sin ringa balansomslutning.

LEASING

Finansiella leasingavtal förekommer inte inom kommunen. Operationella leasingavtal med avtalsperiod om upp till 36 månader förekommer gällande datorer, kopiatorer samt bilar. Dessa lämnas inga tilläggsupplysningar om då avtalen inte överstiger 3 år.

Tidigare år har hyresavtal med extern motpart tagits upp som ansvarsförbindelse. Från 2015 har även hyresavtal med kommunägda fastighetsbolaget Armada noterats i underlaget. För 2018 finns dock endast externa avtal med, då samtliga hyresavtal med Armada omfattar maximalt 3 år. Som ansvarsförbindelse finns 2018 nuvärdet av framtida hyresåtaganden gällande lokaler oavsett hyresvärd där avtalstiden överstiger 3 år.

SKATTEINTÄKTER

Skatteintäkterna gällande 2018 är periodiserade enligt SKLs decemberprognos i enlighet med RKR 4.2. Slutavräkningen för 2017 är bokförd enligt slutreglering i januari 2019.

PERIODISERING EJ UTBETALDA STATS BIDRAG

Ansökta men ej utbetalda statsbidrag från migrationsverket har 2018 intäktsförts till en lägre andel än 100 % i enlighet med försiktighetsprincipen.

AVSÄTTNINGAR

I balansräkningen finns avsättning för pensioner samt en före detta stiftelse, vilken lyfts in till kommunen under 2017. Kommunens bedömning är att båda dessa avsättningar lever upp till definitionen av begreppet avsättning även med de nya hårdare kraven.

OSÄKRA KUNDFORDRINGAR

I bokslut 2018 har reserv för osäkra kundfordringar gjorts omfattande 100 % av de fordringar som är äldre än 6 månader.

AVGÅNGSVEDERLAG

Avtal om avgångsvederlag kostnadsförs vid avtalstillfället oavsett utbetalningstidpunkt förutsatt att ingen annan motprestation krävs av den anställde mer än att anställningen upphör.

KORTFRISTIGA PLACERINGAR

De medel som kommunen under 2012 med hjälp av Söderberg & Partners har placerat för kommande pensionskostnader klassas som en värdepappersportfölj, dvs portföljens totala omfattning värderas enligt lägsta värdes princip. Värdering per 2018-12-31 är 166,2 mnkr, vilket innebär ursprungligt anskaffningsvärde samt anskaffningsvärde i samband med återinvesterad utdelning och ränta.

Under 2014 investerades dessutom 300 mnkr i separat portfölj för överlikviditet. Denna utökades under 2017 med ytterligare 100 mnkr. Värdering av denna är per 2018-12-31 411,0 mnkr, vilket innebär ursprungligt anskaffningsvärde, anskaffningsvärde i samband med återinvesterad utdelning och ränta samt avskrivning av övervärden på värdepapper som köpts till överkurs.

Marknadsvärde för de ingående tillgångsslagen redovisas i not till båda värdepappersportföljerna. Årets transaktioner har sammantaget genererat en utökning av det bokförda värdet på portföljerna med 25,5 mnkr.

DIREKTBOKNING MOT EGET KAPITAL

Under 2018 eller jämförelseåret 2017 har inga bokningar gjorts direkt mot eget kapital.

AVVIKELSE FRÅN REKOMMENDATIONER

Under 2018 har de redovisningsmässiga effekterna av kommunens ingångna avtal med Sverigeförhandlingen slagit igenom. Kommunen har valt att balansera beslutat bidrag till Roslagsbanans utbyggnad i enlighet med gällande lagstiftning. Dock har kommunen valt att inte periodisera linjärt över 25 år utan istället enligt beslut från fullmäktige resultatfört 10 mnkr på 2018.